94 ౬

కాంగ్రెస్ వ్యాసములు. విడిప్రతి అ. ౦—౩—౦.

Andra Bhumi

'శాంతరసమొల్కు బ్రహ్మతేజము'

జనవరి, 1936

ప్రధాన విషయములు

పెళ్లాం చిత్తరువు : చిత్తరువు పెళ్లాం (కథ)
కాంగ్రెస్‌కొఱకు తండ్రినెడిన బాలవీరుడు.
డాక్టర్ కుటుంబశాస్త్రి - కాలకౌశికుడు.
ప్రేమరుచి తెలిసిన స్త్రీసాహసము (కథ)
పతాకము నిలిపి కాపాడినపడతి.
టాకీయాక్టర్లకు టూకీజాబులు.
కాంగ్రెస్ గద్దె : అంధుడు.
అన్యమత స్వీకరణకారణం.
శ్రీయుత హెచ్. డేవిస్.
కాంగ్రెస్ రసగుల్లాలు.
టూకీజాబుకు జవాబు.
కాంగ్రెస్ జనకుడు.
సంక్రాంతి మహిమ
నల్లపిల్ల (కథ)
కారపుకనగలు, జిజ్ఞాస : మీమాంస,
మణిమాల: ఇంకా ఎన్నో విషయాలు.

[illegible] N ASSURANCE CO. LTD. BEZWADA

[illegible] ప్రముఖులచే స్థాపింపబడిన

ది [illegible] అస్యూరెన్సు కంపెనీ

(లిమిటెడ్)

[illegible]

స్వల్ప ప్రీమియములు! [illegible]!

[illegible]

1. [illegible]
2. [illegible], [illegible], [illegible] [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. అకస్మాత్ [illegible] రక్షింపు ధీమా [illegible].
8. [illegible]
9. [illegible] మంచి ధీమాలకు [illegible].
10. ధర్మ [illegible] ధీమాలకు ప్రత్యేక [illegible].
11. [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

బెజవాడ.

ఆంధ్రభూమికొక అలంకారము

వేలు పిక్చర్సు వారి

శ్రీకృష్ణలీలలు

(తెలుగు టాకీ)

నవంబరు నెల 22-వ తేది మదరాసులో బ్రాడ్వేటాకీసులో వెలువడినది.

ఈ చిత్రమును జూడవచ్చిన అసంఖ్యాక జనసమూహము స్థలములేక నిరాశచే వెనుదిరిగి పోవుచున్నారు.

ఇంతవరకు వచ్చిన తెలుగుటాకీలలో దీనిని మించినది లేదు.

పాత్రధారులు

వేమూరి గగ్గయ్య	...	కంస
పారుపల్లి సుబ్బారావు	...	వసుదేవ
పారుపల్లి సత్యనారాయణ	...	అక్రూర
మాష్టర్ రాజేశ్వరరావు	...	శ్రీకృష్ణ
మిస్ శ్రీరంజని	...	దేవకి
,, రామతిలకం	...	యశోద
,, లక్ష్మీరాజ్యం	...	రాధ

త్వరలో

ఈ ప్రఖ్యాతచిత్రము మీసమీపమునగల సినిమాహాలులలో ప్రదర్శింపబడనున్నది. తేదీకై వేచియుండుడు.

శ్రీ బొడ్డు బాపిరాజుగారి 'విపంచి' కావ్యమునందలి రెండు రేఖాచిత్రములు.

ఆంధ్రభూమి

సర్వవిషయములను చర్చించు
సచిత్రాంధ్రమాసపత్రిక.

స్థాపితము ౧౯౩౩.
సాలుచందా 1-8-0.

సంపాదకుడు :
ఆంధ్ర శేషగిరిరావు, బి. ఏ.

సంపుటము : ౪. యువ, పుష్యము : జనవరి, 1936. సంచిక : ౮.

కాంగ్రెస్ జనకుడు

ముప్పదియైదుకోట్లమంది భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యమువహించుచు ఏబదివత్సరములుగ ఎడతెగక ఎసరేగుచున్న కాంగ్రెస్ మహాసభకు జనకుడెవ్వడు? అనంతరకాలమున ప్రజాశక్తిని అభ్రంకషముగ విస్తరింపజేసిన కాంగ్రెస్‌నకు బీజమునాటిన కర్షకోత్తముడెవ్వడు? యుగములతరబడిని రాజకీయముగా ఐక్యతయెఱుగని భారతజాతినంతటిని తన బావుటాక్రిందికి చేర్చుకొని దానిని రాజకీయముగా ఏకాభిప్రాయమునకు గొనివచ్చిన కాంగ్రెసు మహాసభకు రూపసిద్ధినిచ్చిన బ్రహ్మస్వరూపు డెవ్వడు?

భారతదేశమున హిందువులున్నారు, మహమ్మదీయులున్నారు, క్రైస్తవులున్నారు, సిక్కులున్నారు—ఇంకను యెందఱో ఉన్నారు. ఇన్నిజాతులుండగా, ఇంతమంది జనులుండగా ఈ దేశమునకు చెందని మహనీయుడొకడు కాంగ్రెస్ మహాసభకు జనకుడగుట ఈశ్వరాదేశముకాక మఱియేమి?

అయితే, ఈశ్వరాదేశముచే కాంగ్రెస్ మహాసభను స్థాపించిన ఆ ఆచార్యసత్తముని పవిత్రనామమేమి? ఆలన్ ఆక్టేవియస్ హ్యూం.

హ్యూం తండ్రి డాక్టర్ జోసెఫ్. ఇతడు ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీస్‌లో ఉద్యోగము చేసి విశ్రాంతివేతనముగొని జన్మదేశమగు ఆంగ్లావనికిపోయెను. ఇతడు 1855-వ సంవత్సరమున కాలధర్మమునొందెను.

ఆలన్ ఆక్టేవియస్ హ్యూం ఇండియన్ సివిల్‌సర్వీస్‌లో ప్రవేశించెను. సిపాయి కలహమునాటికి అతడు పశ్చిమోత్తరపరగణా యందలి ఇటావాజిల్లా ఆఫీసరుగా నుండెను. ఆ ఉద్యోగమున నాతడు మిగుల ప్రియవాదితనమున మెలగెను. ఇటావాజిల్లా ప్రజలు అతనిని మిగుల గౌరవభావముతో చూచుచుండిరి. అతని నామముతో నొక ఉన్నత పాఠశాలను స్థాపించిరి. ఆ హ్యూమ్‌ఉన్నత పాఠశాల నేటికిగూడ అవిచ్ఛిన్నముగ సాగుచునే యున్నది.

1870-వ సంవత్సరమున అప్పటి వైస్రాయి లార్డుమేయో వ్యవసాయము, ప్రభుత్వాదాయము, వ్యాపారము అనువానికి చెందిన కార్యకలాపమంతయు ఒక డిపార్టుమెంటుగా విడదీసి ఆ శాఖకు హ్యూమ్‌ను అధ్యక్షుడుగా నియమించెను. హ్యూమ్ వ్యవసాయవిషయములను బాగుగ నెఱిగినవాడగుటయు ఈ శాఖ వ్యవసాయవిషయములు

ప్రధానముగాగలది అగుటయు నీ నియామకము జరిగెనని వైసురాయి ఇంగ్లండుకు వ్రాసెను. ఇండియా శెక్రటరీ ఈ నియామకమునకు ఒప్పుకోలేదు. ప్రభుత్వమువారి దృష్టిలో ఆదాయము ప్రధానముగానుండవలయును కాని వ్యవసాయము ప్రధానముగానుండరాదని అతడు నిర్దేశించుచు ఈశాఖకు రెవిన్యూ విషయములను బాగుగా తెలిసినవానిని అధికారిగా నియమింపవలెనని వ్రాసెను. అనంతరము అచిరకాలముననే హ్యూమ్ తనఉద్యోగమునకు రాజీనామా ఇచ్చెను.

ఉద్యోగమువీడిన యనంతరము ఇతర ఐ. సి. యస్. ఉద్యోగులవలె అతడు జన్మదేశమునకు పరుగెత్తలేదు. పలుసంవత్సరములు ఈదేశమునందేయుండి భారతీయుల క్షేమాభివృద్ధులకు విశేషముగా పరిశ్రమించెను.

1883-వ సంవత్సరము మార్చిమాసము 1-వ తేదీని అతడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులకు గావించిన ఉపదేశవాక్యములే భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యదీక్షయందు మంత్రబీజములయ్యెను. అతడు 1849 లో ఈ భారతదేశమున తొలుత పాదముపెట్టెను. 1883 లో ఈభారతదేశమునకు తొలుత స్వాతంత్ర్యమంత్రము నుపదేశించెను.

ఆ మహనీయుని సుభాషితములు కొన్ని :

'మీదేశముకొరకు స్వీయసుఖములను, భోగములను విడనాడలేకున్న యెడల మీరింతకంటె మంచి పరిపాలనము పొందుటకే కాదు, కోరుటకుకూడ తగరు.'

'ఒక ప్రభుత్వము కత్తిని కరమున గీలించి ఒక దేశమును జయింపవచ్చును. కాని ఆరాజ్యమును శాశ్వతముగ నిలుపుకొనవలయుటకు ప్రజల విజ్ఞానవికాసములు ముఖ్యములైనవనుట మరువరాదు.

'భారతదేశమున అవిద్య నశించుటయే నా ఆదర్శము సిద్ధించుట.'

'అబ్కారీ రెవిన్యూ మనకు పాపపుడబ్బు. అబ్కారీవలన ఒక్కరూపాయి మనము సంపాదింప గలిగినచో అందువలన కలిగెడు నేరముల నణచివేయుటకు ప్రజాద్రవ్యము నుండి మనము రెండు రూపాయిలు వెచ్చింపవలసి యున్నది.'

'షాహుకారులకు రైతులను బానిసలుగా చేయుటకు సివిలుకోర్టులే ముఖ్యహేతువులు. గ్రామస్థుల ఋణముల పరిష్కరించుపని పంచాయతులు చూడవలయును.'

ఆ ఆంగ్లేయుడు ఆదిలో పూనుకొనకయే యుండినచో ప్రజ్ఞాచాణక్యులగు బ్రిటీష్ అధికారులు కాంగ్రెస్‌ను పురిటిలోనే సందుగొట్టించియుండురు. ఈ విషయమును గోపాలకృష్ణగోక్లేవంటి మితవాదశిఖామణియు, మహాత్మాగాంధివంటి జాతీయవాదశిరోమణియు మినహాయింపులులేని సత్యముగా అంగీకరించి యున్నారు. హ్యూం మహాశయుడు ప్రత్యేకము పనికట్టుకొని ఇంగ్లండునకుబోయి అచట పార్లమెంటు ప్రముఖులతో సంప్రదించి భారతదేశవిషయములనుగూర్చి వారు శ్రద్ధపెట్టునట్లు అర్హప్రచారము గావించి 1885 నవంబరుమాసమున భారతదేశమునకు తిరిగివచ్చి మరుమాసమున డిశంబరులో కాంగ్రెస్ మహాసభను జరుపుటకు తగు వాతావరణము కల్పించినాడు.

పలువత్సరములవఱకును హ్యూం కాంగ్రెస్ మహాసభకు జనరల్ సెక్రటరీ. అగుట కాంగ్రెస్‌ను పుట్టించినవాడును, బాలారిష్టములనుండి కాపాడి పెంచినవాడును అతడే. నేటి కాంగ్రెస్ జూబిలీ ఉత్సవవారమున ప్రసరించిన వెలుగున కంతకును ఆనాడు హ్యూం పెట్టిన దీపమే కారణము. ఆమహనీయునకు నమోవాకములు.

కాంగ్రెస్ రసగుళికలు

మొదటి కాంగ్రెస్ మహాసభ బొంబా యినగరమున 1885 డిశంబరు 28-వ తేదీని సమావేశమయ్యెను. ఆనాడు సోమవారము. సమావేశము 29,30 తేదీలయందుకూడ జరిగెను. ఆ సభను ఆనాటి 'బొంబాయిగెజెట్' అనుపత్రిక ఇట్లు వర్ణించుచున్నది: 'ఈసభకు మొదట పూనానగరము కార్యస్థానముగ నిర్ణయింపబడెను. హిందూదేశపు పలుతావులనుండి ప్రతినిధులు ఆ నగరమునకు వచ్చిరి. కాని అచట కలరావ్యాధి ప్రబలముగా ఉన్న కారణమున సభ బొంబాయికి మార్చబడెను. ప్రతినిధులందరును బొంబాయికి వెళ్ళిరి. గోకుల్‌దాస్ తేజ్‌పాల్ బోర్డింగుస్కూలు యొక్క విశాలమందిరము సభామందిరముగా మార్చబడెను. డిశంబరు 27-వ తేదీ ఆదివారమున ఇన్‌ఫార్మల్ సభ జరిగినది. అందు ప్రతినిధులు ఒండొరులతో పరిచయమును గావించుకొనిరి. ఈ సభలో ముఖ్యముగా గమనింపదగినది వివిధరాష్ట్రముల ప్రతినిధులు ధరించిన రకరకముల తలపాగలు. అవియే ఈ దేశమునందలి జాతుల వివిధత్వమున కొక నిదర్శనముగా నుండెను. మదరాసునుంచి వచ్చిన ప్రతినిధులలో పలువురు సుధాధవళములైన తలపాగలను ధరించియుండిరి. ఆ తలపాగలధావళ్యము ముందు అసలే నల్లనైనవారి మొగములు మరింత నల్లగా అగుపడజొచ్చెను. మరికొందరు మదరాసు ప్రతినిధులు తలలపై ఎట్టిపాగాగాని, కాళ్ళకు ఎట్టి జోళ్లుకాని ధరింపకయేయుండిరి. అందు కొందరు ఎట్టి చొక్కాయిలను ధరింపలేదు. శాలువలుమాత్రము ఉత్తరీయములుగా ధరించియుండిరి. కొంతమంది రాళ్లుపొదిగిన కుండలాలు ధరించియుండిరి. పంగనామములతో కొందరి వదనములు విరాజమానములగుచుండెను. వంగరాష్ట్రమునుంచివచ్చిన ప్రతినిధులలో పలువురు యూరపియన్ దుస్తులను ధరించియుండిరి. మరికొందరు టోపీలతో బెంగాలీబాబు లనిపించుకొనజాలియుండిరి. హిందూస్థానీలు ఉల్లిపొరలవంటి మస్లిన్‌బట్టలను ధరించియుండిరి. పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రమునుండివచ్చిన వారికి దీర్ఘములగు గెడ్డములు, ఆజానుబాహువిగ్రహములు, మాంసలములగు అవయవములు. వారివి రంగురంగుల దుస్తులు. సిక్కుసిపాయిలు ధరించు తలపాగలవంటి తలపాగలను వారు ధరించియుండిరి. కరాచిప్రాంతమునుండి వచ్చిన సింధియాలు ఎత్తయిన కుళాయిలను ధరించియుండిరి. గుజరాతునుండి, మహారాష్ట్రమునుండివచ్చిన వ్యాపారులు బండిచక్రములవంటి తలపాగలను ధరించియుండిరి. పార్శీలు వసారా ముంజూరువంటి ఏటవాలు టోపీలను పెట్టుకొనిరి.' మొదటి కాంగ్రెస్‌లో ఈ పలురకపు తలపాగాలనుగురించి ఇట్లు వ్రాసిన ఆ బొంబాయి గెజెట్ విలేఖరి ఇటీవలి కాంగ్రెస్ దేనినైనను చూచియున్నచో భారతదేశమునందలి అన్ని ప్రాంతములవారును గాంధిటోపీలనే ధరించి తాము ఏకజాతీయులమనుటను ప్రదర్శించు విషయమును గుర్తించి ఎంతేని సంబరపడియుండును.

... ...

ఇరువదిమూడవ కాంగ్రెస్‌సభ 1907-వ సంవత్సరము డిశంబరు 26-వ తేదీని మధ్యాహ్నము రెండుగంటల ముప్పదినిముసములకు సమావేశమయ్యెను. పదునారువందలమంది

ప్రతినిధులు కూడిరి. డాక్టర్ రాష్‌బిహారి ఘోష్ అధ్యక్షుడుగా ఉపపాదింపబడెను. ఇది గోక్లేపక్షమువారిపని. తిలక్ పక్షమువారి కిది నచ్చలేదు. సభలో కలకలముబయలుదేరెను. కాంగ్రెస్ మరునాటికి వాయిదా వేయబడెను. మరునాడు ఒంటిగంటకు సమావేశము మొదలిడి అధ్యక్షుడు ఉపన్యసింప ప్రారంభించెను. ఆ సమయమున తిలక్ ప్లాటుఫారముమీదికివచ్చి ప్రెసిడెంటుకు ఎదురైనిలిచి ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక సక్రమముకాదనియు, కాంగ్రెస్ ఎడ్జరను చేయవలయునను తన తీర్మానము ప్రవేశపెట్టుటకు అనుమతి నీయవలసినదనియు కోరెను. ప్రెసిడెంటు ఆ కోరికను నిరాకరించెను. అందుపై తిలక్ ప్రతినిధులదిక్కు మొగమై మాటలాడనారంభించెను. అల్లరి. గల్లంతు. వేదికమీదనే ప్రెసిడెంటు ఉపన్యాసము వినరాకుండెను. బలవంతముగా గొనిపోయిననగాని తాను వేదికనుండి కదలనని తిలక్ చెప్పెను. కర్రలతో కొందరు వేదికవైపు పరుగెత్తుకొని వచ్చిరి. కుర్చీలు ఎగిరినవి. ఈ సమయమున ఒక చెప్పువచ్చి వేదికపై కూర్చునిఉన్న సర్ ఫిరోజిషా మెహతాకు తగిలి అతని ప్రక్కను ఉన్న సురేంద్రనాద్‌బెనర్జికి తగిలెను. కాంగ్రెసు వాయిదా వేయబడెను. ప్రతినిధురాంద్రు భద్రముగ ఆవలకు వెళ్ళినపిమ్మట మిగిలిన ప్రతినిధులు కష్టముమీద తమతమ బసలకు వెళ్ళిరి. మొత్తముమీద పోలీసులువచ్చి కలగచేసుకొనినగాని ఆ సభలో శాంతిచేకూరలేదు. కాంగ్రెస్‌లో శాంతికొఱకు అపుడు పోలీసులు కలుగజేసుకొనిరి. ఇటీవలి కాంగ్రెస్‌చరిత్రలో పోలీసువారిజోక్యము ఎట్టిది?

... ...

నెహ్రూ మహాశయు డిచ్చిన ఆనందభవనము కారణముగా కాంగ్రెస్‌నకు నేడు అలహాబాదు రాజధాని. కాని ఒకప్పుడు అలహాబాదులో కాంగ్రెస్‌సభ జరుగుటకు ఇల్లు దొరకక పోయెను. 1888-వ సంవత్సరము డిశంబరు 26 తేదీని అలహాబాదులో కాంగ్రెస్ కూడెను. అధికారుల ఆటంకమువలన సమావేశమునకు అనువగు స్థలము లభింపలేదు. అపుడు ధర్భాంగా మహారాజుగారు సొంతమునకు ఒక బ్రహ్మాండభవనమును కొని అందు కాంగ్రెస్‌సభ జరుపుటకు వీలుకలిగించిరి. ఏ పట్టణమున ఒకప్పుడు సమావేశమగుటకే తావు దొరుకుట కష్టమయ్యెనో అదే పట్టణమున ఇపుడు స్థిరముగా కాంగ్రెస్ ఒక రాజభవనమున విలసిల్లుచున్నది.

... ...

1886-వ సంవత్సరము డిశంబరు 28-వ తేదీని రెండవ కాంగ్రెస్ కలకత్తాలో కూడెను. ఆసందర్భమున వైస్రాయి కాంగ్రెస్ ప్రతినిధులకు దర్శనమిచ్చెను; కొందరు ప్రతినిధులకు విందుకూడ నొనర్చెను. మూడవ కాంగ్రెస్ మదరాసులో 1887-వ సంవత్సరము డిశంబరు 27-వ తేదీని జరిగెను. అప్పటి మదరాసు గవర్నరు కాంగ్రెస్ ప్రతినిధులను ప్రభుత్వభవనమునకు ఆహ్వానించి ఫలాహారపువిందు గావించెను. కాంగ్రెస్ సభాసందర్భమున కాంగ్రెస్ ప్రతినిధులును గవర్నరు జనరలును, గవర్నరును కలిసి విందులు గుడిచిన ఘట్టములు కాంగ్రెస్ చరిత్రలో ఈరెండే.

... ...

గవర్నరులు స్వయముగవచ్చి దేశీయ మహాసభారంగమును అలంకరించిన ఘట్టములు రెండుగలవు. 1914-వ సంవత్సరము డిశంబరు 28-వ తేదీని కూడిన 29-వ కాంగ్రెస్‌కు మదరాసు గవర్నరును, 1916-వ సంవత్సరమున డిశంబరు 26-వ తేదీని లక్నోలో సమావేశమైన కాంగ్రెస్‌కు అచటి గవర్నరును వచ్చిరి. మదరాసు గవర్నరు ప్రేక్ష

కుడుగా మాత్రమేయుండెను. లక్నో గవర్నరు ఉపన్యాసముకూడ ఇచ్చెను. గవర్నరు ఉపన్యసించిన కాంగ్రెస్ ఇది యొకటే.

... ...

నాయక మరణ విషాదచ్ఛాయలు అలముకొనిన తరుణమున రెండు కాంగ్రెస్ సభలు సమావేశమైనవి. 1926-వ సంవత్సరము డిశంబరు 23-వ తేదీని ఢిల్లీనగరమున మహమ్మదీయు డొకడు శ్రద్ధానందస్వామిని తుపాకితో కాల్చి చంపెను. 26-వ తేదీని గౌహతిలో 41-వ కాంగ్రెసు సభ సమావేశమయ్యెను. లాహోరులో 1931-వ సంవత్సరము మార్చి 24-వ తేదీని భగవత్సింగు, సుఖదేవు, రాజగుర్ అనువారు ఉరితీయబడిరి. మరి నాలుగు రోజులకు 45-వ దేశీయమహాసభ కరాచీలో సమావేశమయ్యెను.

... ...

కాంగ్రెస్ చరిత్రలో నాగపురమున 1920-వ సంవత్సరమున జరిగిన 35-వ సమావేశము అపూర్వమైనది, అసదృశమైనది. సహాయనిరాకరణమునకు కాంగ్రెస్ ముద్ర ఈసమావేశముననే పడెను. ఇరువదియైదు వేలమంది ప్రతినిధులతో సభాభవనము పిక్కటిల్లెను. ఈ జనసముద్రమును చూచి విదేశములనుండి వచ్చిన వివిధపత్రికా ప్రతినిధులు అప్రతిభులైరి. ఏదేశచరిత్రమునగాని ఇట్టి సన్నివేశము జరిగియుండలేదని వారందఱును ఏకకంఠమున పలికిరి.

... ...

1890-వ సంవత్సరము డిశంబరు 26-వ తేదీని కలకత్తానగరమున ఆరవకాంగ్రెస్ మహాసభ సమావేశమయ్యెను. గవర్నమెంటు ఉద్యోగులు కాంగ్రెసుకు ప్రేక్షకులుగా వెళ్ళకూడదని బెంగాల్ ప్రభుత్వమువారు నిషేధాజ్ఞను ప్రకటించిరి. అనంతరకాలమున కాంగ్రెస్ విషయకమైన ఇట్టి నిషేధాజ్ఞలను ప్రభుత్వమువారెన్నియో గావించిరి. వాని అన్నిటికిని పురోగామి ఈ ఉత్తరువు. నిషేధపుటుత్తరువులకు ఇది జోణీ. విచ్చేసి సభను దర్శింప కాంగ్రెస్ వారు బెంగాలు గవర్నరుకు పంపిన ఆహ్వానము తిరస్కరింపబడెను. తరువాతికాలమున కాంగ్రెస్ వారు ప్రభుత్వపు పిలుపులను ఎన్నిటినో తిరస్కరించిరి. వారి బిరుదులను ఎన్నటినో విడనాడిరి.

... ...

కాంగ్రెస్ అధ్యక్షోపన్యాసములలో అన్నిటియందును 1906-వ సంవత్సరమున జరిగిన 22-వ కాంగ్రెస్ కు అధ్యక్షతవహించి దాదాభాయి నౌరోజిగారిచ్చిన ఉపన్యాసము శ్రేష్ఠతమమైనదని రాజకీయవేత్తలెల్లరు అంగీకరించియున్నారు. అయితే ఆ అధ్యక్షత వహించుసరికి నౌరోజీగారికి యెనుబదిఒక్క సంవత్సరములు పైబడినవి. లేచి నిలబడి తన ఉపన్యాసము చదువుటకే ఆయనకు శక్తి లేకుండెను. అట్టి జరాజీర్ణదేహి రచియించిన ఉపన్యాసము ఏబది ఉపన్యాసములలో శ్రేష్ఠతమమైనదని తెలిసికొనుటకు రసవంతముగానేయుండును.

... ...

46, 47 కాంగ్రెస్ సభలు రెండును ‘అరెస్టుల కాంగ్రెస్ లు.’ 46-వ కాంగ్రెసు ఢిల్లీ నగరమున 1932 ఏప్రియల్ 24-వ తేదీని పదినిముసములలో పరిసమాప్తి నొందినది. అధ్యక్షుడగు మాలవ్యా అనుచరులతోగూడ అరెస్టుచేయబడెను. అదే కాంగ్రెస్ సందర్భమున వేయిమందికిపైగా అరెస్టు చేయబడిరి. 47-వ కాంగ్రెసు 1933-వ సంవత్సరము ఏప్రియల్ 1-వ తేదీని కలకత్తాలో జరిగినది. ఈ సందర్భమున సుమారు రెండువేలమంది అరెస్టు చేయబడిరి.

టూకీజాబునకు జవాబు

[‘టూకీయాక్టర్లకు టూకీజాబులు’ అను దానికి జవాబులు ప్రచురింపమని లోగడ తెలుపుకొనియుంటిమి. కాని ఇపుడు కొందరు మిత్రుల సలహా ననుసరించి యాక్టర్లే స్వయముగ వ్రాయు జవాబులను మాత్రము ప్రచురింపతలపెట్టితిమి. గతమాసపు టూకీజాబులలో నొకదానికి ఈ క్రిందిది జవాబు.

—సంపాదకుడు.]

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానములోని సత్యకీర్తికి :—

రాజభక్తికి పేరుమోసిన నీవు నీవేషం నీజీవితం వేరు. స్టార్ కంబైన్సువారి హరిశ్చంద్రలోని సత్యకీర్తి వేరు. “యథారాజా తథాభృతః” అనుకోవలె! ఈ సత్యకీర్తి మహారాజునకు కుమారతుల్యుడు. “చిన్నతనంబునుండి ననుచేరగదీసి కుమారురీతిగా మన్ననతోడ బెంచి తన మంత్రిపదంబున నుంచినట్టి మంత్రివర్గములోనివాడు” వీడు. కావున రాజు అభ్యంతరమందిరములో నుండగా నిరభ్యంతరముగా పోగల కుమారామాత్యుడుగాని హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానములోని అమాత్యభృత్యుడుకాడు. మహారాజా! రాజ్యదానము వలదువలదన్న సత్యకీర్తివీడు! అడవిలో మతంగకన్యలు నాట్యంచేసేటప్పుడు రాజు పరధ్యాన్నంగా వున్నాడనే కోపంచేతకాదు, రాజు కూర్చున్న రాతివేదికపై వెనుకనుంచి కాలుపెట్టినది. ఎందుకందువా? అప్పట్లో నారాజుస్థితి నీవెరుగవు. నాకాలు అట్లునే పెట్టకున్న రాజు వెనుకకు పడిపోవును. దిండ్లుఅనుకొన్న అలవాటు! కావున నాకాలు దిండ్లకుమారు నుంచితినని ఎరుంగుము. ఇది రాజభక్తికి వ్యతిరేకమా? చక్కగా ఆలోచించుకో. తొందరపడకు! దీనికంతా కారణం టాకీలలో నటుడు అస్వతంత్రుడు. డైరక్టరుచేతిలోని కీలుబొమ్మ! నీవో సర్వతంత్రస్వతంత్రుడవు! కావున నీకు నాకు యీవిషయమున స్వర్గమర్త్యలోకములకున్నంతదూరమని యెరింగి సమాధానపడుము! కావున మొత్తంమీద రాజులకు బలాదూర్ పెట్టే మంత్రుల వర్గంలోచేరనని తెలుసుకో! నా ప్రతిఫలం నాకు సరిగా ముట్టలేదన్నసంగతి ఎరుంగుదువా?

—నెల్లూరు నాగరాజరావు.

కాంగ్రెస్ గద్దె: ఆంధ్రుడు

కాంగ్రెసునకు ఏబదిఏండ్లు నిండినను ఇంతవఱకు ఆంధ్రుడొక్కడుకూడ అధ్యక్షుడుగా నుండలేదని పలుతడవలు చెప్పబడుచున్నది. కాని ఈ పలుకు సత్యదూరమైనదని నిస్సందేహముగ వచింపవచ్చును.

1891-వ సంవత్సరమున డిశంబరు 28-వ తేదీని నాగపురమునకూడిన 7-వ కాంగ్రెసునకు అధ్యక్షుడయిన శ్రీ పి. ఆనందాచార్యులుగారు ఆంధ్రులు. నేటి ఆంధ్రకాంగ్రెస్ నాయక మహాశయులవలెగాక శ్రీ ఆచార్యులవారికి ఆనాటి తెనుగు సారస్వతముతో చక్కని సంపర్కముండెను.

‘అప్పిచ్చువాడు, వైద్యుడు, ఎప్పుడు ఎడతెగకపాఱు నేఱు, ద్విజుడు...’ అను సుమతిశతకమునందలిపద్యమును ఆధారముగాగొని వ్యాఖ్యానముచేయుచు ‘మన గ్రామములకు ముఖ్యావసరములైనవి’ అను విషయమునుగూర్చి 1908-వ సంవత్సరం ఇండియన్ రెవ్యూలో ఆంగ్లమున వారు వ్రాసిన వ్యాసమును చదివితిమేని వారి ఆంధ్రహృదయము మనకు కరతలామలకమగును.

ఆయన రాయబహదూర్; సి. బి. ఐ., బిరుదాంచితుడు. నేటి ఆంధ్రకాంగ్రెస్ నాయకులవలెనే ఆయన కొందరినైన అనుచరులనుగా ఆకర్షింపలేకపోయెను. ఈ లోపమును ఆయన అనర్గళవాగ్ధోరణి కమ్ముకుపోవునది. ఆయన హాస్యప్రయోగచతురుడు. ఆయన ఇండియా కౌన్సిలునుగూర్చి ‘భారతదేశమున ఉద్యోగముచేయుటకు పనికిరాని భారతీయపురాణవృద్ధులతోగూడిన గుడుపుఠాణీముఠా’ అని చమత్కారముగ పలికెను. బొంబాయిలోకూడిన మొదటి కాంగ్రెసునందే వారు పాల్గొనియుండిరి. అప్పటి కాంగ్రెస్ గగనమున ఆయన యొక శుక్రతార.

ఆనందాచార్యులుగారు ఆంధ్రులగుట శ్రీ భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు ఈనడుమ ఇండియన్ రెవ్యూలో జ్ఞాపకము చేసినారు.

ఆ ఆంధ్రుడు ఆ ప్రారంభదినములలో కాంగ్రెస్ గద్దెయెక్కియున్న విషయము ఆనందింపదగినదే. కాని నిజమైన కాంగ్రెస్ ప్రభ గాంధిశకముతో ప్రారంభమైనది. గాంధిశకముననే ఆంధ్రునిత్యాగము అభ్రంకషమైనది. ఆ త్యాగమునకు ఫలముగా వెంటనే ఆంధ్రమహాశయుడొకడు కాంగ్రెస్ గద్దె యెక్కుట తప్పనిసరిగా జరిగితీరవలసియున్నది.

THE SOUTH INDIA CO-OPERATIVE INSURANCE SOCIETY, LTD.,

MADRAS.

ది సౌత్ ఇండియా కో-ఆపరేటివ్ ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెం 182 రు. మద్రాసు.

ఈ సొసైటీలో ప్రీమియములు చాలాతక్కువే! ఎందుచేత? కార్యనిర్వహణమునకగు ఖర్చు చాల తక్కువగుటచేత.

దక్షిణహిందూదేశమున కంతకు నీ సొసైటీ యొక్కటియేనా? ఔను. ఎందువలన? సహకారధర్మములమీద నడుపబడుటవలన.

జనసామాన్యమునకు చాల ఉపయోగించునటు! ఏ విధమున? రు 100 లు తక్కువ మొత్తము మొదలు రు 5000 లు వరకు మాత్రమే పాలసీలు జారీచేయుటవలన.

దీనిలో కార్యనిర్వహణవ్యయము చాలతక్కువా? ఔను. ఎట్లు? సహకారసంఘులాభములను పొందుటచేతను, విశేషవ్యయమునకు కారణమగు బ్రాంచి ఆఫీసుల నెలకొల్పకపోవుటచేతను.

బ్రాంచిఆఫీసులస్థాపింపకనే మంచివ్యాపారము చేయుచున్నట్లున్నది. ఏలాగున? రాజధానిలోని సహకారసంస్థల కనుబంధములుగా లోకల్ బోర్డులను స్థాపించి.

ఈ ప్రణాళిక పాలసీదారులకు చాల సౌకర్యమే! ఔను. మనియార్డరునకగు కమీషనుఖర్చు లేకుండ పాలసీదారులు సహకారసంస్థలలో వారి ప్రీమియములను చెల్లింపవచ్చును.

సహకారసంఘులాభము లెవ్వి? ముఖ్యమైనవా? ఔను రాబడిపన్ను లేకపోవుట, స్టాంపుడ్యూటీ లేకపోవుట మొదలైనవిన్ని, పాలసీదారులే వాటాదారులగుట.

నీకు లాభముకావలెనా, నష్టముకావలెనా? లాభమే. ఐన, ఆలస్యముచేయక నేడే ఈ సౌత్ ఇండియా కోఆపరేటివ్ ఇన్సూరెన్సు సొసైటీలో నొక పాలసీ తీసికొనుము.

ప్రేమ రుచి తెలిసిన స్త్రీ సాహసము

౧

''వదలిపెట్టు నన్ను.''

అతని బాహువులలో ఊపిరి సలుప వీలు లేకుండా పట్టుకొనబడియున్న ఆమె కోపంతో రోజుతూ పలికింది. పెనగులాటలో వస్త్రము తొలగిపోయిన ఆమె ఎదురు రొమ్మువీద అతడు పెదవు లానింప బోతూంటే విసరి కొట్టింది. చివరకు పట్టువదలించుకుని ఈ వలకు వచ్చి చెరగు సవరించుకొని అతని కేసి వీపు వుంచి నిలబడి 'వట్టిపశువు' అనుకుంది బైటకు వినీవినబడునట్లుగా.

అమనుల్లా నవ్వేడు. బలిష్టుడైన యువకు డతడు. అప్పటి యతని శరీరమంతా మోహోద్రేకముతో పొర్లువారుచుండెను. ఎదర నిల్చినియున్న ఆసుకుమారిని చూస్తూన్నప్పు డతని నల్లటినేత్రాలు ప్రకాశవంతములయ్యెను.

'ఏమిటి మధూ! సమాచారం? ఈ రోజు నాపట్ల నిరసనభావం చూపిస్తున్నావే!' అన్నాడు. ఔను. ఈవర కెప్పుడూ మధు అతనితో అంత వెగటుగా పెనగులాడి యుండలేదు.

అతని ప్రశ్న కామె సమాధానమే యివ్వలేదు. పూర్తిగా ద్వేషభావము పెరిగిపోయిందామె కతనియెడల. అతని కేసి ముఖమన్నా త్రిప్పలేదు.

తమకము పట్టలేకుండావున్న అమనుల్లా తిన్నగా ఆమె వెనుకగావచ్చి నిల్చున్నాడు. బలయుతములైన తన బాహువులు ఆమె వక్షోభాగము మీదుగా పోనిచ్చి బిగి కౌగిలిలోకి లాక్కున్నా డామెను. మెల్లగా వంగి ఆమెకంఠం ముద్దుపెట్టుకోబోతూ 'మధూ! ఎందుకింతకోపం?' అన్నాడు.

అప్పుడామె శరీరమంతా కొయ్యబారినట్లై పోయింది. ఎక్కడలేని శౌర్యంవచ్చి యతని బాహువుల పట్టువదలించుకుని కోపంతో కందగడ్డవలెనైన ముఖం చిట్లించుతూ చరచరా నడచిపోయి అక్కడవున్న కుర్చీలో కూర్చున్నది కాలుమీద కాలు వేసికొని. ప్రక్కనేవున్న 'పేకెట్టు'లోనుంచి ఒక సిగరెట్టుతీసి వెలిగిస్తూ 'అమనుల్లా! నీతో జీవితం నాకు పూర్తిగా విసుగెత్తిపోయింది. ఇక నిన్ను వదలి పోక తప్పదు' అన్నది.

'ఏమిటి ధోరణి, ఇల్లాగు మారిపోయింది; పిచ్చెత్తలేదుకదా!'

'మూడునెలలక్రితం నిన్ను కలసికొన్నప్పుడు, నిన్ను మోహించడానికి నా మనస్సు వొప్పుకున్నప్పుడు నాకు పిచ్చెత్తియుండవచ్చును. ఇప్పుడు చైతన్యదశలోనే వుండి మాట్లాడుతున్నా.'

అమనుల్లాముఖం కొంచెం తెల్లబారింది. సిగరెట్టుపొగ వదలేస్తున్నది మధు.

'అమన్! ఇక నీవు నీదారిని వెళ్లిపో. ఈ మూడునెలల అజ్ఞానం చాలు. ఇంత కాలంగా నేనిదివర కెవరిమీదనూ ప్రేమనిలిపి యుండలేదు.'

మధు కుర్చీలోనుంచి లేచి అక్కడ బల్ల కానుకుని నిల్చుని మళ్ళీ చెప్పింది. 'నే నివ్వాళ రాత్రికే ప్రయాణంకట్టేస్తున్నా. మనం మొదలు కలసికొన్నప్పుడు జీవితాంతంవరకూ ఒకరికొకరు బంధింపబడియుండవలెననే నిష్కర్ష ఏమీలేదు. ఎప్పుడుబడితే అప్పుడు ఒకరి నొకరు విడిచిపోవచ్చుకదా!'

అమనుల్లా ఆమెకు దగ్గరసావచ్చి ఆమె

చేయిపట్టుకుని అన్నాడు : 'మధూ! గతమంతా మరచిపోయినట్లున్నావు నీవు. ఆరాత్రి— మీ తండ్రిగారి మేడపై భాగంలోవున్న నీకోసరం గోడ కెగబ్రాకి వచ్చిన యారాత్రి మరచిపొయ్యావనుకుంటాను. ఉచ్చ్రతాళ్ళవంటి నీచూపుల్లో, నీ పెదవులమీది ప్రేమోద్రేకంలో, నీ సౌందర్యములోని మాధుర్యములో కరగిపొయ్యాను. పిచ్చిప్రేమతో నిన్ను అంటుకుని వున్నాను. నీవుకూడా నాతో ఇక్కడకు వచ్చేశావు, అప్పటికి నీకువున్న కొందరు ప్రియులను వదలేసి. ఆప్రక్కగదిలో ఆనాడు నాకౌగిలిలో కరగిపోయి నీవు 'అమన్, నిన్ను నేనెంతగా ప్రేమిస్తున్నాను!' అన్నావు జ్ఞాపకముందా ?'

'అంటే అనివుండొచ్చు. అప్పటిది ఒక ఉన్నతదశ. అంటేయేం ?'

'అంటేయేమా ?' అత డామెచేయిని మరింత గట్టిగా నొక్కేడు కోపంతో. 'మధూ! నీకు ప్రేమంటే తెలిసిరాలేదు. ఈ అమనుల్లాను ఒకసారి ప్రేమించి నీ యిష్టంవచ్చినప్పుడు త్రోసేసి వెళ్ళిపోవచ్చుననుకున్నావు కాబోలు! విను. నిన్ను నేను కదలనివ్వను. నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను, ఇప్పటికీ నా ప్రేమ చలించలేదు. నిన్ను విడిచిపెట్టలేను. విడువను. పురుషునికి స్త్రీయెడల యుండే కోరికకంటే నాప్రేమ ఉత్కృష్టమైనదని నీకవగతము కాలేదూ? నిన్ను పూజిస్తాను. నీవు నాలో భాగమయ్యావు. నీవులేక నా జీవితం శూన్యం. నిన్నెప్పుడూ నాదగ్గరే వుంచుకుంటాను ఇల్లాగా' అంటూ ఆమెను మళ్ళీ గుండెల కదుముకున్నాడు.

మధు తన చేయెత్తి అతని పెదవులకూ తన నోటికీ మధ్య పెట్టేసింది ముద్దు పెట్టుకోనివ్వకుండా.

అమనుల్లా చెప్పినమాటలన్నీ అతని ఆత్మ బహిర్గతమైనవనీ, అసత్యదూరమైనవనీ ఆమెకు తెలుసు. అత డామె సౌందర్యానికి విపరీతంగా, గుడ్డిగా అంటుకుపొయ్యాడు. కాని అమనుల్లాకూ, అతని ఉద్రేకానికీ, లొంగిపోవడం, ఆమెకు, తన ఆత్మస్వాతంత్ర్యాన్ని పోగొట్టుకోవడం కంటే నీచంగా తోచింది. అతనిమోహం తన ఆత్మగౌరవాన్నీ జీవితాశనూ కూడా త్రెంచివేసేదని అనుకుంది. అమనుల్లా నవయువకుడే; సౌందర్యవంతుడే; కాని అడవిజాతి, ఆకర్షనీయమైన అతని హావభావములలో పులియొక్క వికటాట్టహాసం మరుగుపడివుంది. కనుక అట్టి అతన్ని అనుసరించి చివరకు పాతాళగహ్వరాల్లోపడే ముందుగానే తన్నుతా రక్షించుకోదలచింది మధు. అందుచేత మళ్ళీ అతనితో మృదువుగా అంది : 'అమన్, నిన్ను మోసగించడం నాకు విచారంగానేవుంది; కాని నేను నిశ్చయించుకున్నాను. ఇదే ఆఖరురోజు. నేటితో మన సంబంధం అంతరించిపోవాలి.'

'ఆ! నీ నిశ్చయమైపోయిందా? నీ స్వార్థమునకూ, నీ చలచిత్తమునకూ తగినట్లు నన్నుపయోగించుకొనుటకు నీ సేవకుణ్ణనుకున్నావా ?'

మధు ఒక వెనుకడుగు వేసింది. అమనుల్లా స్థిరంగా ఆమెముందు నిలబడి అన్నాడు 'నీవు నాకు చెందినదానివి; సృష్టి అంతా యేకమైకూడా నిన్ను నావద్దనుంచి తీసికొనిపోజాలదు. నిన్నువలె నే నేస్త్రీనీ ప్రేమించి యుండలేదు. వెళ్ళితే వెళ్ళు. వెళ్ళినా మళ్ళీతిరిగివస్తావు నీవే.'

'ఈసారి రాను'

'అల్లాగా!' అమనుల్లా ఆమెభుజముమీద చేయివేసి 'సరే, నీవు పోబొయ్యే ముందు నా నిశ్చయంకూడా విను. నేను చచ్చిపోయి

తర్వాతనే నిన్ను వదలుకోవడం' అంటూ ఆమె భుజముమీద అయిదుగోళ్లూ నొక్కేడు. కొంచెంగా నెత్తురు గ్రక్కుతూన్న ఆగుర్తులు చూపిస్తూ అన్నాడు: 'చూచుకో, నీవు నా ఆస్తివి అని నిరూపించడానికి గుర్తులు. అవి నీ కేమ్యాత్రకాలం బాధకలిగించవు; కాని నీ శరీరంమీద అవి శాశ్వతంగా నిల్చియుంటవి నన్ను జ్ఞాపకంచేస్తూ.'

అమనుల్లా గుమ్మందాటి వెళ్లిపోయ్యాడు. భుజముమీద ఆ అయిదు నఖక్షతాలూ చూసుకున్నప్పుడామె కామహామ్మదీయయువకునియెడల కలిగిన నిరసనభావం శాశ్వతమైంది. భరింపరానికోపంచేత కళ్లమ్మట నీళ్లు కూడా వచ్చినై.

౨

గంగాధరనాయుడికి వయఃకాలంలో భార్యపోయింది; వెంటనే మళ్ళీ రెండోపెండ్లి చేసుకున్నాడు. కాని డబ్బుమీది ప్రేమచేత ఎప్పుడూ వుగాకువర్తకంలో మునిగి తేలుతూండేవాడు నాయుడు; ఆపడుచుభార్య ప్రేమదాహం తీరక కృశించుతూండేది.

మధును ప్రసవించిన కొన్నాళ్ళకు నాయుడుభార్య అతన్ని వదలేసి ఏవరితోనో లేచిపోయింది. నాటనుంచీ జీవితమంటే అసహ్యం పెరిగిపోయిన గంగాధరనాయుడు కూతురును పెంచేవిషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసికోలేదు.

మధు తల్లిపోలిక; తల్లికంటే కూడా అందంగా వుంటుంది. అప్పుడప్పుడామెను గురించి నాయుడంటుండేవాడు : 'ఈపిల్ల మాత్రం ఆ తల్లికూతురుకాదా ; ఇదికూడా వంశమర్యాదకు వేరుపురుగువంటిదే' అని.

ఆయన అన్నట్లే అయింది; అందు కామన అజాగ్రత్తకూడా కొంతవరకు సహాయపడింది. వయసువచ్చిన కొద్దీ మధుకు కామేచ్ఛ వృద్ధిపొందుతూ వచ్చింది. మనస్సంయమము లేని యాపడుచు తనకోరిక ఎట్లాపోతే అట్లా ప్రవర్తించింది. చివర కామె సౌందర్యం పొగిడే వాళ్లు చాలామంది పోగయ్యారు. ఒకరి తరువాత ఒకరు—ఎవరూ ఆమెను పూర్తిగా గ్రహింపలేక పొయ్యారు. వాళ్ళందరిలో అమనుల్లా భయంకరుడుగా కనుపించాడామెకు. మొదలామె అతనివలలోచిక్కుకుని, తండ్రినివిడిచి హైదరాబాదుపోయింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ విసుగెత్తి తండ్రిదగ్గరకు పోనున్నది. అయితే ఆయన ఆమెను క్షమించి పరిగ్రహిస్తాడా ?

మాటా, ముల్లె సర్దుకుని తెల్లవారుఝామున బయలుదేరే రైలుకుపోయింది. అమనుల్లా తన్ను వెంబడించి వస్తున్నాడేమోనని క్షణక్షణమూ ఆమె గుండెలు కొట్టుకుంటున్నవి. తడవతడవకూ వెనుదిరిగి చూచుకుంటుంది.

రైలుబండి కదిలేవరకూ ఆమెమనస్సు మనస్సులోలేదు. కూతవేసి బండీ కదిలిన కొంతసేపటికి కుదుటబడ్డ మనస్సుతో తాను కూర్చున్న డబ్బాలో కలయజూచింది. తన ముందు బల్లమీదనే కూర్చున్న ఒక యువకుణ్ణిచూచినప్పుడు మధు మనస్సులో నూతనాలోచనలు రేగెను. ఇద్దరిచూపులూ కలసినప్పుడు చిరునవ్వులు కూడా అందించుకున్నారు.

తినుటకు ఆహారమూ, ధరించుటకు దుస్తులూవలె మధుకు మగవాళ్లూ అంత అవసరమయ్యారు. ఉన్నవయసుకంటే చిన్నవాడనుకోదగిన ఆయువకుని ముఖంలో తేజస్సువుంది. అతన్ని తనమనస్సులో చిక్కించుకుని అమనుల్లాను మరచిపోడానికి అవకాశం దొరికింది కదా అని సంతోషించింది. అతన్ని ఒక్క

సారిగా ఆకర్షింపజాలినంత చిరునవ్వు పెదవులమీదనిల్పి కడగంటి చూపులు చలింపజేస్తూ! 'మీరెంతవరకు వెళ్లుతారో అడుగవచ్చునా' అంది.

'గుంటూరు' అన్నాడు. కాని ఆకురుచ జవాబుతో ఊరుకోకుండా సంభాషణ పెంచాలనే వుద్దేశంచేత స్వవిషయం చాలావరకు ఎరుకపరచాడు. గుంటూరుకు ముప్పది మైళ్ల దూరంలో వున్న ఇందిరాపురం అతనినివాసం. కొన్ని పనులమీద హైదరాబాదు వచ్చి మళ్లీ యింటికి పోతున్నాడు.

మధు అన్నది: 'నేనూ గుంటూరు పోతున్నాను. ఒంటరిగా ఉండకుండ మీస్నేహం దొరికినందుకు సంతోషంగావుంది. మీ పేరడుగవచ్చునా?'

'ప్రకాశం—మీపేరు?'

'మధు.'

3

ఇద్దరూ వరంగల్‌లో దిగేరు. ప్రకాశానికి ఒక చక్కని యిల్లువుంది అవూళ్లో. అతని తాతగారి దాయిల్లు పూర్వం. ఆయన చనిపోతూ దాన్ని ప్రకాశంతల్లిపేర వ్రాశాడు. పొరుగూరునుంచి వచ్చే వుద్యోగస్థులెవరైనా ఆయింట్లో అద్దెకు వుంటూంటారు.

నాలుగు నెలలనుంచీ ఆయిల్లు ఖాళీగా వుంది. దాన్ని ఎవరికన్నా అద్దెకిచ్చే యేర్పాట్లుచేసిపోదామని ప్రకాశం వరంగల్‌లో నాలుగైదు రోజులు నిల్చిపోదామనుకున్నాడు. మధునుకూడా తనయింటికి తీసికెళ్లేడు. ఆమె అభ్యంతరం పెట్టలేదు.

మధుకు ఇదివరకు చాలామంది మగవాళ్లతో పరిచయం కలిగింది. వాళ్ళందరిముఖాల్లో ఆమెకు కనుపించిన నైచ్యభావం ప్రకాశంలో లేదు. అతని కన్నుల్లో తన్ను గానం చేస్తున్న కవిహృదయంవుంది. బహుసుతిమెత్తన మనస్సుకలవాడు. ఆమెను మళ్ళీ పశ్చాత్తాపానికి లోనుచేసేట్లు అతడు ప్రవర్తించనేలేదు. అందుచేత మధు అతనికి మరీ మరీ లొంగిపోయింది. మగవాడంటే ఈవరకెప్పుడూ కలగని సిగ్గు ప్రకాశంముందర అనుభవిస్తున్నది.

ప్రకాశాన్నిగురించి యామెకు ఎక్కువగా తెలిసినకొద్దీ అతనిపై ప్రేమ అభివృద్ధిచెందసాగింది. ఎల్లకాలమూ అతనితో సంభాషిస్తూండటమే పరమావధిగా వుందామెకు. అతనిసాంగత్యమామెమీద మంత్రమువలె పనిచేసింది. అమె చెక్కులకు లేతగులాబీవన్నె వచ్చింది; ఒకనూత్నతేజస్సు కన్నులలో ప్రకాశించింది.

అన్ని విషయాల్లో ప్రకాశమామెకు ఆనందమే చేకూర్చాడు. కాని మధును ఒక్క విషయం కలతపెట్టసాగింది. వరంగల్‌లో వాళ్లు ఏకాంతంగా వుంటూ నాలుగురోజులైంది; ఒక్కసారైనా అతడామెను ముద్దుపెట్టుకోలేదు. అట్టి యొంటరిపాటు దొరికినప్పుడాకుర్రవాడంతమాత్రం సాహసించకూడదూ!

మధు ఒక్కొక్కసారి అనుకుండేది. 'అతడు నన్ను ప్రేమిస్తున్నాడనటములో అబద్ధం లేదు. అతని చూపులూ, మాటలూ అదే మొగ్గివున్నవి. కాని నానిజమైన చరిత్ర తెలిస్తే నన్నీవిధంగా ఆదరిస్తాడా—అయినా, నన్ను ప్రేమించినవాడు క్షమించజాలనంత తప్పు చేసియున్నానా?'

ఆపూట మధుకు ఎంతో వుత్సాహంగా వుండెను. అన్ని ఆనందవాహినులు ఆమెలో ప్రవహించడమదే మొదటిసారి. ఆ సాయంత్రమంతా నిలువుటద్దంముందు అలంకరించుకుంటూనే వుంది.

హోటలునుంచి తెచ్చుకున్న భోజనం తినేసి ఇద్దరూ డాబామీది కెళ్లేరు చల్లగాలికి. అప్పటికి రాత్రి పదిగంటలౌతుంది. ప్రకాశంలో యావనరక్తం కొంచెంగా కదిలింది. ఆనిండు వెన్నెట్లో మధు ఎంత చక్కనిదిగా ఉంది!

'మధూ! చూడు ఈపండువెన్నెల ఎల్లాగు దేశమంతా వ్యాపించుకుందో. చంద్రబింబమింత ప్రకాశవంతంగా నే నెన్నడూ చూచియుండలేదు. అతిమధురంగావున్న యీశర్వరీగర్భంలోనుంచి సౌందర్యం మనహృదయాల్లోకి కూడా ప్రవహిస్తున్నది.'

'ఔను. ఈరాత్రి మనం మరచిపోదగిందిగా లేదు.'

'ఈసుధాప్రవాహంలో మధూ, నీవు దేవతవలె ఉన్నావు. నిజంగా మంచి అందగత్తెవు.'

'నీవు బాగాపొగడగలవు' అంటూ సిగ్గుచేత ముఖం వంచుకుంది.

ఔచిత్యరహితంగాని తమకంతో రెండడుగులు ముందుకేసి ప్రకాశం ఆమెచేయి గ్రహించి 'మధూ, పొగడ్తకాదు. నీ సౌందర్యం నన్ను పూర్తిగా ఆకర్షించుకుంది. హైదరాబాదు స్టేషనులో మనం కలసికొన్నప్పటినుంచీ నాలోనుంచి ప్రేమప్రవాహం నీకేసి అంతులేకుండా ప్రవహిస్తూనేవుంది. మనం వివాహంచేసుకుందాం; నీ యంగీకారమే తరువాయి.'

'ప్రకాశ్! మన యీకాస్తపరిచయమూ వివాహమువరకూ లాక్కెళ్తున్నావు. నన్ను గురించి నీకేమీ తెలీదు.'

'నాకోసరమని సృష్టింపబడ్డ అందగత్తెవని మాత్ర మెరుగుదును.'

కల్మషంలేని తన మనస్సునే వాచా పలికించాడు ప్రకాశం. అట్టి నిష్కపటిముందర నిజందాచలేకపోయింది మధు.

'నన్నుగూర్చి నీవు తెలిసికోవలసిన దానిలో సగభాగమైనా నీవెరిగియున్న యెడల అసహ్యపడతావు నామీద. మరోసారి నన్ను చూడ్డానికైనా కోరవు.'

ఆ మాటలతో ప్రకాశం నిర్ఘాంతపడవలసింది. కాని అతని కన్నుల్లోని ప్రేమజ్యోతి చలించలేదు. అతని చేతులు ముందుకు చాచుకుని ఆమెను హృదయందగ్గరకు తెచ్చెను.

'మధూ! గడచిపోయినది నా కక్కరలేదు. నేను ప్రేమించడం వెనుకటి నిన్నుకాదు; ఈరాత్రి, ఈవెన్నెట్లో అమర్త్యసౌందర్యాన్ని చిమ్మేస్తున్న నిన్ను. నీవు నాకు కావాలి; నాహృదయం నిన్నెప్పుడూ తనలో ఇముడ్చుకోటానికి కోరుతున్నది. రా; నా అర్థాంగివై పో.'

మంత్రములవలెయున్న వతని మాటలు అతని హృదయం ఇమిడివుంది వాటిల్లో. కపటంలేని అట్టి ప్రేమసందేశం మధు ఎప్పుడూ వినియుండలేదు. ఆమె తలెత్తి ప్రకాశం ముఖంలోకి చూచినప్పుడు అతనికి ప్రేమఅంటే ఎంత అర్థంవున్నదో తెలుసుకున్నది. ఒకనిముషంసేపు అతని మాటల్లోని సంగీతం తన ఆత్మను నింపేసింది. అప్పుడామె సర్వస్వమూ ప్రకాశంలోకి కరగిపోయినట్లైంది.

ఆమె కన్నుల్లోనుంచి అశ్రువులు కారుతూండగా అన్నది. 'ప్రకాశ్, నేను నీతో ఇలా ఎందుకువచ్చానో ఎరుగుదువా? నాకసహ్యము కలిగించిన ఒకనిబారినుండి తప్పించుకుని వచ్చాను. వద్దు. నీవు నన్ను ప్రేమించవద్దు. నాజీవితం నాకే సిగ్గుగలిగించుతున్నది.'

దానికామెను మరింత దగ్గరకు లాక్కోవడమే ప్రకాశం చెప్పిన జబాబు. ఆమె కన్నులలోనుంచి యశ్రువులు పొర్లిపోతున్నవి చె

క్కలమీదుగా.

'ప్రకాశ్! ప్రేమిస్తూన్న నిన్ను నేను నా బుద్ధిపూర్వకముగా దుఃఖం పాల్జేయజాలను.'

'మధూ! సంతోషమైంది నాకు. నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావు; అదే నాకు కావలిసింది. గతమంతా మరచిపోయి సుఖంగా వుందాం' అంటూ తనవ్రేలి యుంగరంతీసి ఆమె వ్రేలికితొడిగేసి 'చూడు ఇది నీకు సరిగ్గా సరిపోయింది. దీన్ని నాప్రేమచిహ్నంగా వుంచుకో' అన్నాడు.

మధు ఏమీమాట్లాడలేక పోయింది. ప్రకాశంయొక్క ఔదార్యమూ, ప్రేమ, తన్ను ముంచేసినవి. 'ఈపుణ్యమూర్తికి కష్టంకలిగించేలాగున, భగవంతుడా, నన్నెప్పుడూ ప్రవర్తించనీకు' అని ప్రార్థించి ఎందుకో ఉబికిపోతూన్న హృదయంతో అతని వక్షస్థలంలో శరణ్యం పొందింది.

౪

సాయంత్రం నాలుగుగంటలకు గుంటూరులో రైలుదిగి మధు తన తండ్రిగారింటికి బయలుదేరింది. ప్రకాశమేమో 'వెల్ కం' హోటలుకు పోయాడు. రాత్రి పదిగంటలవరకూ అతడక్కడే వుంటాడు. ఆలోపుగా మధువచ్చి అతన్ని కలుసుకోవాలి. కలుసుకుంటే ఇద్దరూ కలిసి ఒక 'స్పెషల్ కారు'లో ఇందిరాపురం పోతారు. అదీవాళ్ళ 'ప్లాన్.'

గంగాధరనాయుడు పుగాకువర్తకంలో సంపాదించిన డబ్బుతో గుంటూరులో నాలుగైదు ఇండ్లు కట్టించాడు. ఆయన కొత్తపేటలో ఉన్న యింట్లో వుంటాడు. తిలక్ పేటలోవున్న యిల్లు మధుస్వాధీనంలోవున్నది. మిగిలినవి అద్దె కివ్వబడ్డయి.

ఇప్పుడు తిలక్ పేటలో యింటికి వెళ్ళింది మధు. తనసామానంతా అక్కడ సర్దుకుని, తరువాత తండ్రిగారినిచూచి, ఆపైని ప్రకాశాన్నికలసి వెళ్ళిపోవాలని ఆమె కార్యక్రమం.

ఇంటికిపోయి తలుపులన్నీ తీసివుండడము చూచినప్పు డామెకు ఆశ్చర్యమూ, భయమూ కలిగినవి. తనసంచిలో చూచుకుంటే ఆ యింటి తాళపుచేతులు లేనేలేవు. ఎవరైనా దొంగిలించి ఆ యింట్లో ప్రవేశింపలేదుగదా!

హాల్లోకి చేరుకునేసరికి చాచిన చేతులతో అమనుల్లా వచ్చి ఆమెను గట్టిగా కౌగిలిలో నులిమేశాడు. అనేకసార్లు అతని పెదవులు ఆమెనోటికి కరుచుకుని పోయెను. చివరకు బాహువులు సళ్ళించి అన్నాడు : 'మధూ! ఆశ్చర్యంగా ఉండొచ్చునీకు; నీసంచిలోనుంచి తాళపుచేతులు హైదరాబాదులోనే దొంగిలించేశాను.' అతని అరచేతిలోవున్న తాళపుచెవులు తీసికొన్నది మధు. అమనుల్లా మళ్ళీ అన్నాడు : 'మధూ! నీప్రేమభిక్షువు వచ్చినందుకు నీవు సంతోషపడుతున్నట్లు లేదే!'

'అయితే, ఈ దొంగపనీ, ఇలా సాహసించడం తగునా ?'

'నీవు నాసొత్తువైనప్పుడు ఏమిచేయడానికైనా హక్కుందినాకు. రా. ఇలాకూర్చుని ప్రయాణపుబడలిక తీర్చుకుందువుగాని. కాఫీ యేమైనా తెప్పించనా?' అంటూ ఆమెచేయి అందుకోబోయినాడు.

ఆచేతివ్రేలికే ప్రకాశం తొడిగిన వుంగరం ఉన్నది. అది అమనుల్లా చూడకూడదు.

—పురాణం కుమారరాఘవశాస్త్రి, బి.ఏ.

ఈస్థితిలో మధు ఏమిచేసినది ? ఆఉంగరమును అమనుల్లా గాంచినాడా? ఆమె అతన్ని వదిలించుకోకలిగిందా ? ప్రకాశ్ ను పెండ్లాడి సుఖపడిందా లేక అమానుల్లా ఏమైన అడ్డుతగిలాడా ? పై మాసపు సంచికలో చదువగలరు.

ఆంధ్రభూమి బుక్కుడిపో—వేపేరి, మదరాసు

విపంచి — 80 పుటలు — నాలుగు అణాలు.

తమ మృదుమధురరచనములచే నవ్యాంధ్రభారతిని సేవించుచున్న యువకవులలో నొకరగు శ్రీయుత బొడ్డు బాపిరాజు గారి మధుర కావ్యముల సంపుటి. పత్రికలు, ప్రముఖులు విశేషముగ కొనియాడినది. ముద్దులమూట. రసములతోట. పాలతెల్లని ఆంటిక్ కాగితములు. నాలుగైదు రేఖాచిత్రములు. మొత్తమున కొక అందముల బరిణె.

వైద్యయోగరత్నావళి — 382 పుటలు — రెండు రూపాయిలు.

మద్రాసు సెంట్రల్ బోర్డు ఆఫ్ ఇండియన్ మెడిసిన్ మెంబరు బ్రహ్మశ్రీ పండిత ములుగు రామలింగయ్యగారిచే సంపాదితము. ఇందు గవర్నమెంటు 1929 వ సంవత్సరపు జీ. ఓ. 2411 నెంబరు గల పుస్తకమందు సర్వప్రకరణములను చేయుపద్ధతి వివరముగ వ్రాయబడినవి. సాంప్రదాయ యోగములు, అవసరమైన పరిభాష చేర్చబడినవి. ఆయుర్వేద మెడికల్ ఆఫీసర్లకు, ఫార్మసీల వారికి మిక్కిలి ఉపయోగమైనది. చాల పరిశ్రమచేసి వ్రాసిన గ్రంథము. ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలు ప్రిన్సిపాల్ శ్రీయుత వైద్యరత్న కెప్టెన్ జి. శ్రీనివాసమూర్తిగారి పీఠికతో అలరారుచున్నది. చక్కని గ్లేజు కాగితములు.

రామప్రియ — 150 పుటలు — పండ్రెండు అణాలు.

ప్రసాదమైన హాస్యమునకు పేరుకెక్కిన తోట కృష్ణమూర్తి (బి. ఏ. యల్. టి) గారిచే సులభశైలిని వ్యవహారికభాషలో వ్రాయబడిన స్వతంత్రకల్పనాకథలపుస్తకము. 'కథలు మిక్కిలి ముచ్చట లూరుచున్నవి' అని పత్రికారాజమగు భారతి, 'హాస్యరసగర్భితము' అని విశేషప్రచారము గల వినోదిని పత్రికయు ప్రశంసించినవి.

తర్కసంగ్రహము — పోకెట్ సైజ్ — ఒక రూపాయి.

తర్కశాస్త్రపారంగతుడగు అన్నంభట్టు సులభార్థబోధకముగ సంస్కృతములో రచియించిన గ్రంథమునకు ఆంధ్రతాత్పర్యమును రచించి చరకమతదీపికాఖ్యాయుర్వేదమతవివరణముతో ఆయుర్వేదాచార్య డాక్టరు ములుగు విశ్వేశ్వరశాస్త్రి, యల్.ఐ.యమ్.; హెచ్.పి.ఐ.యమ్. గారు వెలువరించియున్నారు. ఆయుర్వేదమునకు అత్యావశ్యకమైన పదార్థవిజ్ఞానపటముకూడ కలదు. ఆయుర్వేదానుబంధముతో వ్రాయబడిన ఈగ్రంథము ప్రతి ఆంధ్రాయుర్వేదవైద్యునకు ఎంతయు ఉపకరించుటయేగాక ఆంగ్లలాజిక్ విద్యార్థులుకూడ చదువతగినది.

కామశాస్త్రము — 150 పుటలు — ఒక రూపాయి.

ఇది వాత్స్యాయన మహర్షి సంస్కృతభాషలో వ్రాసిన సూత్రములకు కొత్త సత్యనారాయణ చౌదరిగారు గావించిన చక్కని తేటతెల్లమగు తెలుగుసేత. రైలులో అమ్ము పుస్తకాలవంటిది కాదు. సరియైన శాస్త్రగ్రంథము. కామపురుషార్థమునకుగల ప్రాముఖ్యము, ప్రాభవము ఇది చదివినచో తెల్లమగును.

మాతృప్రేమః

పెళ్లాం చిత్తరువు : చిత్తరువు పెళ్లాం

'ఎందుకు కట్టాచూస్తారూ.'

'ఎట్టా'

'పటంవైపు'

'చూడకూడదని శెలవా?'

'శెలవుకాదు, శాసనం'

'అన్యాయమైన శాసనాల్ని ఉల్లంఘించడం కాంగ్రెసువారి కానవాయే'

'అట్లాటివారిని బంధించి శిక్షించడం మా ప్రభుత్వంవారి కలవాటు.'

'బంధించినా...శిక్షించినా...'

'మొదట వార్నింగుయిచ్చినా 'లా'కి వ్యతిరిక్తంప్రవర్తిస్తున్నారు కాబట్టి దేవరవారికి సంవత్సరం విడిఖైదు.'

'దేవివారి బాహుబంధనంలో నేనా.'

'కష్టపడలేరేమో.'

'తప్పుతుందామరీ.'

'ఎట్టాతప్పుతుంది చేసినపాపం'

'చెబితే పోతుంది.'

'అన్నుకదా—మరిచెప్పండి వేగం.'

'ఏవిటీ.'

'చేసినపాపం.'

'ఏం వనీ.'

'నా – ఆజ్ఞ – లేకుండ నాబొమ్మను చూశానని.'

'నా – ఆజ్ఞ – లేకుండ నాబొమ్మను చూశాను.'

'పోనీండా అట్టాకాదబ్బా.'

'ఎట్టాఅబ్బా.'

'నా – ఆజ్ఞ – లేకుండ నీచిత్రాన్ని చూశాను.'

'నీకంటెచిత్రం ఏవుంది చెప్మా చూడటానికి.'

'అబ్బా చెప్పండి.'

'అమ్మా చెప్పనండి.'

'ఇదిగో.'

'అదిగో.'

'చెప్పండి మరి.'

'చెప్పను.'

'పాపంసుమండీ.'

'ఫరవాలే...పాపానికీ పుణ్యానికీ ఎంతో ఎడంలేదులే చిన్నగట్టు అడ్డం అంతే.'

'అదే దాటడంకష్టం అబ్బాయికి.'

'నీలాటి అమ్మాయిలకది...మా కసలు దాటవలసిన అవసరమే లేదు. సరదాకి కావలిస్తే దీనిలో ఒహ అడుగు తీసి దానిలో వేసేమంటే సరి.'

'వెనక్కి ఒహ నెట్టు నెట్టితేసరి, నాలోకి రావడానికి అర్హతలేదనీ, తక్షణంవే బోల్తా హోగయా.'

'ఒహ తోపు తోస్తేసరీ నీవెవరవ్ చెప్పడానికనీ.'

'బాహుందిమీతో చెప్పేవన్నీ యిట్టాటివే ఒంటిపిల్లి రాకాసి.'

'అలాటివాడే ప్రపంచంలో అందరికన్నా బలవంతుడు సత్యవంతుడు.'

'చలంగారి సావిత్రిమగడేనా యీసత్యవంతుడంటేనీ.'

'కాదు చౌదరిగారి 'మను' మొగుడు.'

'పోదురూ అన్నీ కొంటెమాటలూ...అదిగో అట్టాచూడవద్దని చెప్పలే.'

'చెప్పలేదన్నానా.'

'మరెందుకు చూస్తారూ.'

'చూస్తున్నానుగనుకా చూడడం సహజంగనుకా.'

'ఊఁ గనుకేగాని ప్రతివిషయం చూడడం సహజంకాదు.'

'అది నీలాటి ఆడఅమ్మాయిలకి. . .మాకు ప్రపంచంలోని ప్రతివిషయం చూడ్డం సహజంవే. చూడడానికీ అనుభవించడానికీ వీల్లేని విషయం ఏోహటీలేదు మాకు. చూడడానికే పుట్టాం, అనుభవించడానికే జన్మించాం మేము'

'మంచిపని చేశారు, ఇహ చెప్పండి మరీ.'

'ఇంకా ఏఁవిటి చెప్పండి.'

'చేసినపాపం.'

'చెబితే పోతుందన్నానుగా'

'పోగూడదేఁవిటి తమకి.'

'ఇంకేఁవన్నావుందా! పోయిందంటే.'

'పుణ్యం వుంటుందన్నానుగా.'

'అది పిరికివాళ్ళకి అన్నానుగా.'

'అక్కడికి తమరు మహావీరులైనట్టు.'

'ఆ-పాపాన్ని ప్రేమించేవాళ్లువీరులుకారు.'

'గొప్పవీరులే, నాస్తికవీరులు.'

'ఎవరు మీరా?'

'మీరే-మీ. . .రే- తెలిసిందా.'

'అనుకుంటే సరీ, మేం నాస్తిక వీరులం ఎట్లా అవుతాం? ఆనందమయిన శాశ్వతమైన యింతప్రపంచం వుండగా, అనుభవించడానికి.'

'అనుభవించండి. నాకెందుకు? అదిగో ఆ బొమ్మవైపుమాత్రం చూడకండి. భయంలేదు మీకెక్కడా.'

'మాయింటా వంటా లేదు'

'దేవుడన్నా, దయ్యమన్నా.'

'నన్నుచూస్తే నాకు భయంఏఁవిటీ.'

'నరకంఅన్నా.'

'ఇహ బావుందివరస. . .నా యింటిలో నాకు భయం ఎందుకో.'

'ఊఁహూ. అన్నీమీరే, అంతామీరే కావల్సు.'

'అవును అంతానేనే. అన్నీనేనే.'

'అంతామీరై వుయ్యాలూగండి. [illegible]కెందుకు? యిదితర్వాత్నింగు. యిహమాతో [illegible] నా బానిపంక-ఎదుటవున్న నేను చాల నేఁవిటి.'

'ఆఁ ఇది శాశ్వతజీవిలా కనపడుతోంది. పదిసంవత్సరాలుపోయినా యిది [illegible] రవై సంవత్సరాల'మనే.' నీకు దీనిక [illegible]తే డావుందో.'

'వుందిలెండి. దాన్ని చూడవాకండి.'

'తమురెవరూ చెప్పడానికీ. దీనిలో నా జీవం వుంది. నాశ్రమవుంది. నాజీవితం కలిసివుంది.'

'ఆ వుంది.'

'నీసౌందర్యంవుంది. నీ మెడనంపులున్నా[illegible]. నీవక్షుస్థలంవున్నతంవుంది. నీ లేత కెంపు పెదవుల రాగిమంవుంది.'

'అవుందిగాని దాన్ని తాకవాకండి. అక్కడ చేయితీయండి. మీకే. వినకపోతే'

'ఆకసంమీద నగ్నంగావున్న చంద్రుని సౌందర్యంవుంది.'

'ఇందుకా, మీరీబొమ్మనుదాస్తూ?'

'సూర్యుని లేతకిరణాల వెలుగులో కొండకొనలవున్న మంచుగడ్డల నునుపువుంది.'

'బావుంది వెఱ్ఱి.'

'ప్రత్యూషసమయాన్ని సూర్యుకాంతిలో విహరిస్తోన్న ఉషఃకన్యపాదాల మృదుత్వంవుంది'

'ఇహాతప్పదు. విశాఖపట్నం పిచ్చాసుపత్రికే'

'. . . . .'

'నవ్వుతారెందుకూ? యిదిగో దాన్ని . . . ముద్దువద్దు. . .పెట్టుకున్నారంటే నా [illegible] చిలిపిచేష్టలూ.'

'తమకీఅసూయ ఎందుకూ'

'అసూయ ఏఁవిటీ- అసూయ. యిది నా ఛాయ. నా ఆజ్ఞ లేకుండ దీన్ని ముద్దుపెట్టుకోడానికి మీరెవరూ?'

'నీచిత్రంకాదిది. యిది నామనసు. నా సృష్టి.

పదేండ్ల క్రిందటి నామను. ఇరువై సంవత్సరాల నవయువ్వన నామను. కాలంతిరిగినా, ప్రళయం కలిగినా నాయీమనుకి ఇరువైసంవత్సరాలే.'

'మీమను. ఇది మీమను. నేను కాను దీనితో మీజీవితం కలిసివుంది. నాతో కలసి లేదు. ఇరువైసంవత్సరాల నవయువ్వన. అవును నిజమే. శాశ్వతయువ్వన. మీమనుకి గులాబిలే చెక్కులు, కాలం తరిమినా వాడని లేచెక్కులు. తరగని యువ్వనం- కృశించని శరీరం- సంవత్సరం తరువాత సంవత్సరం వస్తుంది. మీమనుకి మాత్రం యిరువై సంవత్సరాలే ప్రపంచంలో ఏ శక్తికూడా మీ మనుని మార్చ లేదు.'

'ఒక మానవుని నాశనంచేయడంకంటే నిజమైనకళను నాశనంచేయడం కష్టమంటారు అందుకే.'

'నాకో? ఘడియఘడియకు మార్పు. ప్రతి నిముషం కాలం తన భయంకరవదనం తెఱచి కబళింపచూస్తూంది-మార్పు-భయంకరమైన మార్పు-మొన్న తల్లి వొడిలో బాలికను, నిన్న జవ్వనిని, నేడు-నేడు-రేపు వృద్ధత్వం-ముడతలు పడిన, అసహ్యమయిన శరీరం-వాడిపోయిన, కళావిహీనమైన చెక్కిళ్లు-అప్పుడు నన్ను-ముసలితనం-భయంకరం.'

'ముసలితనం ఎప్పుడూ భయంకరంకాదు, అసలు ప్రపంచంలో ఏవయస్సుకూడా భయంకరమైనదికాదు. ఎప్పుడూ వొకేలాగువుండ కోరడం పిరికితనం. అంతపిరికితనం మరొహటి లేదు.'

'అప్పుడీచిత్రం నన్నుచూచి హేళనచేస్తుంది. నన్నుచూచి నవ్వుతుంది. తన శాశ్వత యవ్వనానికి గర్వపడుతుంది. ఒకనాడట్లావున్న నేనిప్పుడిట్లా, రేపెట్లాగో? ఒకనాడట్లావున్న ఇది ఎప్పుడూ అట్లాగే. అదృష్టం. యిప్పుడానూరేండ్ల ముసలిదాన్ని చూస్తే మాకెట్లాగో అప్పుడు నన్నుచూస్తే దీనికట్లా కావల్సు. అంత అసహ్యం కావల్సు. భరింపలేని అవమానం.'

'నాన్‌సెన్సు. అది నిన్నుచూచి హేళనచేయడం ఏమిటి. నువ్వేదాన్నిచూచి నవ్వవచ్చు. వేయేళ్లు తపస్సుచేసినా యిది అప్పుడానీలాగ కాగలదా? బాలికగావున్నప్పుడందుకు సంతోషించు. యువ్వనంలో వున్నందుకు దానికి గర్వపడు. వృద్ధత్వం వచ్చినందు కానందించు. జీవితం ఎప్పుడూ ఆనందప్రదమే.'

'ఛా! అసలు అంతవరకూ బ్రతకడం ఏమిటని-దరిద్రంగాని. ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ యవ్వనం దాటింతర్వాత జీవించనేకూడదు.'

'బలేగావుంది. బ్రతకకూడదనుకోవడం వెఱ్ఱివానితత్వం.'

'దాని శాశ్వతయువ్వనం నాకు-నాకు-నాకు కలిగేమార్పు-భయంకరమైన కాలపరిణామం దానికీ-నేనుచేసేప్రతి కృత్యానికీ జవాబుదారి దానిదీ నేను చేసేప్రతి పాపంఅనుభవం దానికీ. నేనూ నేను ఎప్పుడూయింతే. రంగుమాయని యీ లేత పెదవుల కెంపూ నిశాకన్యను మరపించు యీ వెంట్రుకల నలుపూ, ఎప్పుడూయింతే. . .యింతే.'

'ఇంతేగా ఎందుకుండాలి- రోజురోజుకి ఎందుకు మారకూడదు? నిన్నటిదో అందం-నేటిదో అందం-అదో అందం-యిదో అందం, ఆఅందాన్ని అప్రిషియేటు చేసేవాళ్లు కొందరు, యీ అందాన్ని స్తుతించేవాళ్లు కొందరూ-ప్రపంచంలోని ప్రతివస్తువుకూడా సుందరతరమైనదే- ఇప్పటి నీరూపాన్ని చిత్రిస్తే దీనికన్న వేయిరెట్లు బావుంటుంది. రేపటిదీ బాగానే వుంటుంది- ఎప్పటిదీ బాగానేవుంటుంది.'

'ఇన్నాళ్లు మీరు పొగడుతూన్న యీ సౌందర్యం ఎప్పుడూయింతే- ఎప్పుడూ మీరిట్లానే వర్ణిస్తుండాలి నన్ను- మీకథలన్నీ

పద్యాలన్నీ నాసౌందర్యవర్ణనలతో నిండిపోవాలి-నన్ను పొగడడమే మీపని- నాయవ్వనాన్ని సదా వర్ణిస్తూండడమే మీవుద్యోగం-నన్ను-నన్ను-పవిత్రంగా ప్రేమించడమే మీ జీవితాశయం-అప్పు డీ యీచిత్రం ఇప్పుడిట్లా గర్వోన్నత్తతో చూస్తూన్న యీచిత్రం-దీని గతి-అసంఖ్యానీకములైన, అసహ్యములైన ముడుతలతో, తెల్లని మెరగులేని వెంట్రుకలతో, తొట్రిలు పాదాలతో,నునుపులేని మృదుత్వలేని కాంతిలేని అవయవాలతో, వుండి వుండి చావాలి-నాకు, నాకు శాశ్వతయవ్వనం, శాశ్వతజీవనం ఎప్పటికప్పుడు తరుగులేని జీవనం - అప్పుడు...అప్పుడు ప్రేమిస్తారు కదూ మీరు పవిత్రంగా.'

'ముసలివాళ్ళం అయినా నీవు నన్నంత ప్రేమిస్తావో నేను నిన్నంతే ప్రేమిస్తాను-అసలు మామూలుగా మనమనుకునే ప్రేమ-మనం పవిత్రంఅని వర్ణించేప్రేమ- పడుచుతనంలోనూ లేదు,ముసలితనంలోనూ లేదు, ఎప్పుడూ లేదు, ప్రపంచంలో ఎక్కడాకూడా లేదు. ప్రేమ పవిత్రంకాదు, అపవిత్రంకాదు. పవిత్రం అపవిత్రం అనే భేదం లేనేలేదు ప్రపంచంలో-'

'లేదు, లేదు, అవన్నీ నాకే ఆ అనుభవాలన్నీ నాకే- శాశ్వతయవ్వనం శాశ్వతజీవనం దాని జన్మహక్కు- రోజురోజుకి తరుముకువస్తూన్న మృత్యువు,భయంకరమైన మృత్యువు నాజన్మహక్కు- అప్పుడు మీరు దాన్ని వర్ణిస్తారు-దాని వర్ణనలతో మీజీవితం నిండుతుంది- దాన్ని ముద్దుపెట్టుకుంటారు దాని-వక్షాన్ని గాఢంగా అదుముకుంటారు- నేను, నేను చచ్చినా అది వుంటుంది- లేశమయినా విచారంలేకుండా నాచావుని చూస్తుంది- మీరూ అంతే-నేను లేకపోయినా మీకు లోపం లేదు- మీరూ...'

'ఏమిటది అంతామనూ చిన్న పిల్లలా మాట్లాడతావ్?'

'నాచావుకి ఎవరూ విలపించరు! నాకు మరణగీతిక పాడరు! నా మృత్యువు ఎవరిహృదయాన్ని తాకదు! హత్తదు! మీరు దీని యీ ముఖం-యీపాదముఖం-చూస్తూ నాకోసం ఏడుస్తారూ? నామరణగీతిక నేనే పాడుకోవాలి! ఇప్పుడే పాడుకుంటాను-పాడడం ఏమిటి? ఏడుస్తాను! నాకోసం నేనే ఏడవాలి! నేటినుంచి అదే నాపని, నావిధి.'

'ఈవేళ నీకు పిచ్చిపట్టినట్టుంది, మనూ! లేకపోతే వొకరికోసం వొకరం ఏడవడం ఏంవిటి? అంత అవివేకం మరొకటిలేదు- ఎంత అవివేకం అంటే వొకరికోసం వొకరు నవ్వడం అంతా- నేనుచస్తే నాకోసమని ఏడుస్తూ విరహగీతిక లాలపిస్తూ జీవితాన్నంతా దుఃఖాశ్రువులతో నింపుకోవడమేనా నీపని?దానికన్న నిజమైన ఆశయంవుంది మన జీవితాలకు. ఇంకా నీముందు సుందరతరమైన విశాలప్రపంచంవుంది. అనుభవించు- ఆనందించు- నేనూ అంతే-నిజంగా వొక్క అశ్రుకణం రాల్చను- అశ్రుకణాలు రాలుస్తూ కూర్చోవడమే నా జీవితాశయం కాదు.'

'ఆఁ ఆఁ అలాకాదు- అలాకానీయను-దాన్ని మీరు వర్ణించకూడదు- నేనుండగా దానికి స్థానంలేదు మీహృదయంలో-నేను పోతే చస్తే-ఎందుకు చావాలి ? చస్తే ఏడ్వవలసిన విధి మీది- తప్పక దుఃఖించాలి! నాకు తెలుసు! దుఃఖిస్తారు! నాచావు మీ హృదయాన్ని హత్తుతుంది! మీహృదయంలో నాకు స్థానం వుంటుంది నేనుపోయినా.'

'బావుంది! నీవుపోయినా నీరూపాన్ని, నీ విగ్రహాన్ని నాహృదయంలో పెట్టుకుని కుమిలిపోమన్నావ్,ఆరాధించమన్నావు. అది నాచేత

కాదు- ఆరాధన ఉపాసన, అన్నవి వట్టి తెలివి తక్కువ మాటలు- ఎవరూ ఎవరి ప్రేయసినీ ఆరాధించరు-నా హృదయంలో దాని కేమూలా స్థానం లేదు-నీకు స్థానం లేదు. ఒకరి హృదయంలో వొకరి కెప్పుడూ స్థానంవుండదు- నా హృదయాన్ని నీకివ్వలేను, నీ హృదయాన్ని నాకివ్వలేవు, మనమెంత గాఢంగా ప్రేమించామనుకున్నా సరే-ఎందుకు ఏడవడం? మృత్యువు భయంకరమైనమృత్యువా? ఎప్పుడూ కాదు. పుట్టుక ఎంత ఆనందప్రదం అయిందో, జీవితం ఎంత సుఖకరం అయిందో మృత్యువంత ఆనందప్రదమైంది, అంత సుఖకరం అయింది- ఎందుకు చావాలి? ఎందుకు పుట్టాలి? పుట్టావు కనుక చావాలి.'

'మృత్యువంతఆనందప్రదం అయిందీ? అయితే-అయితే దీనికి ఎందుకులేదు మృత్యువు? లేదు-చావు తరువాత ఏంవుంటుంది నాకు? నా యవ్వనంవుండదు- నా గులాబిపువ్వుల వర్షం వుండదు. ఏమీ వుండదు. మాట్లాడడం వుండదు. చేయడంవుండదు. వుండడం వుండదు- వుండేదల్లా లేకపోవడమే వుంటుంది- ఇదీ...'

'తరువాత ఏమవుంటే నీ కెందుకు? ముందు ఏమవుం దేవిటి, వెనుకవుండడానికి? పుట్టుక ముందుఏమవుందో యోచిస్తున్నావా- చావు తరువాత ఏమవుందో ఆలోచించడానికి? ఏవుంటే మన కెందుకూ?'

'ఇదీ! ఎప్పుడూవుంటుంది. ఈపాడుముఖంతో వుంటుంది-ఎందుకుండాలి? వుండకూడదు. వుండనివ్వను- ఒక నిమిషం, ఘడియఅయినా సరే-చావు...చావు...యీసారి అయిందా పనీ.'

'...........'

——కంటిపూడి జానకిరామ చౌదరి.

బిడ్డలఆరోగ్యబలమునకు
స్వామీస్ 'బాలజీవన్' (రిజష్టర్డు)
అమృతమువంటిది.

బిడ్డలయొక్క అన్నివ్యాధులను తొలగించి నూతనజీవనము యిచ్చునట్టి అమృతతుల్యమగు ద్రావకము. బిడ్డల అజీర్ణము, కడుపునొప్పి, జ్వరము, విరేచనములు, వాంతులు, జలుబు, కఫము, మొదలగు సర్వవ్యాధులను తొలగించి ఆరోగ్యమొసగును.

వెల ఔన్సు సీసా రు. 0-6-0.
4 ఔన్సుల సీసా రు. 1-4-0.

కాల్పులు, నరకులు, నొప్పులకు
'సీతమలామూ' (రిజష్టర్డు)
సంజీవివంటిది.

అన్ని చర్మవ్యాధులకు పైన వ్రాయుటకుపయోగించు ఓషధీమలామూ. కాల్పులమందుగా ప్రఖ్యాతిగాంచినది. మూలవ్యాధిని, ముఖముపై మొటిమలను తొలగించును.

వెల ½ ఔన్సు సీసా రు. 0-6-0.
2 ఔన్సుల సీసా రు. 1-4-0.

మావద్ద ఇంకను పెక్కు ప్రశస్తమైన ఔషధములు గలవు. మా ప్రత్యేక ఔషధ కేటలాగునకు వ్రాయుడు.

యేజంట్లుగా నుండగోరువారు మాకు వ్రాసిన వివరములు తెలుపగలము.

అశ్వినీకుమార ఫార్మసీ
నర్సాపురం, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.

డాక్టర్ కుటుంబశాస్త్రి—కాలకౌశికుడు

[స్టార్‌కంబైన్సువారి 'హరిశ్చంద్ర' టాకీలోని డాక్టర్ కుటుంబశాస్త్రిగారి కాలకౌశిక పాత్రధారణ విమర్శనము.]

ఫిలుము తయారుగాకమునుపే, పాశ్చాత్య పద్ధతులమీఁద విపరీతమైన ప్రచురణ పొందిన తెలుగుటాకీ స్టారు కంబైన్సువారి 'హరిశ్చంద్ర.' ఈఫిలుమునకు గావింపబడిన యడ్వర్టయిజుమెంటు మరియే యితర తెలుగు ఫిలిమునకును గావింపబడలేదంటే అందులో అతిశయోక్తి ఏమీలేదు. ఫిలిము రిలీజయి మూఁడు నాలుగు వారములనుంచి కొన్నిచోట్ల ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ఫిలిముయొక్క జయాపజయములను గూర్చిగాని లోటుపాట్లనుగురించిగాని నేనిచ్చట ముచ్చటించ దలచుకొనలేదు. అందులో నటించిన ఒక అసామాన్యనటునిగురించిమాత్రమే నేనిచ్చట కొంత వ్రాయబూనుకున్నాను.

'హరిశ్చంద్ర' కథ బలిజేపల్లి కవితాకళానిధి హస్తంతో అమరత్వం పొందింది. కాని కథ మొదటినుంచి కరుణరసముతో గూడుకొనినది. అందువలన ప్రజలకు విసుగు కలుగకుండునట్లు కొంచెం హాయి ననుభవించునట్లు హాస్యరసపోషణమున కాలకౌశికుని గృహకల్లోలములను కథావాతావరణమున కనువుగా హెచ్చుతగ్గులులేకుండ అతిమనోహరముగా చిత్రించినాఁడు లక్ష్మీకాంత సుకవి. దానిని అంతకంటె మనోహరముగా నటించినాఁడు కుటుంబశాస్త్రి.

పది దీర్ఘసమాసములను రాళ్లుపగులునట్లు పఠించి పఠించి తుదకు ఏబల్లపైననో ఒక ముష్టిఘాతముతో దభీమని ప్రేక్షకసముదాయమునుంచి చప్పట్లుపొందుటకు రంగస్థలము మాదిరి యవనికమీఁద వీలులేదు నటునికి. కారణము రంగస్థలనటనకును యవనికానటనకును విశేషతారతమ్యము గలదు. యవనికమీఁద రంగస్థలముమీఁదకంటె గుర్తింపదగ్గ అవయవస్ఫూర్తియుండవలె, స్ఫుటమైన ఉచ్చారణ అవసరము. మాటలవలనకంటె ఆంగికచలనమున భావము వ్యక్తపరుపగలిగియుండవలెను. పాత్రయొక్క స్వభావమును గుర్తించగలిగి దానికి అనువుగా తాపీగా నటించగలిగియుండవలెను.

ఇటువంటి గుణములన్నిటిని గలిగి యవనికమీఁద ప్రదర్శింపగల్గిన నటులలో కుటుంబశాస్త్రి తన కాలకౌశిక పాత్రపోషణలో అగ్రస్థానం వహించాడు. భార్యమాటచెప్తే హడలు. అందున శ్రీమతి పెండ్యాల సుందరాంబ కలహకంఠీపాత్రపోషణముమంచి అవకాశం యిచ్చిందిగూడా. ఆమె గూడ గడుసు పెండ్లాము చర్యలను తనకు అవకాశమిచ్చినంతవరకు చక్కగా ప్రదర్శించింది. తరువాత, భార్యలేనిసమయంలో అతిధైర్యవంతుడు కాలకౌశికుడు- అప్పుడు ఆతనిదర్పము, నడకయందలిఠీవి, మాటలయందలినేర్పు శిష్యులపై నధికారము- ఆమె కనపడగానే శరీరమంతా కుంచించుకుపోతుంది. స్వరంలో గద్గదిక ఏర్పడుతుంది, పిరికిముసలిముండా వాడినడక, శిష్యులతో సంభాషణ చూపులతోనే, ఎప్పుడు భార్య ఏమిఆజ్ఞ యిస్తుందోననే ఆందోళన. ఆమెకు సర్వవినయము, తిరిగి యిదంతా శిష్యులుగూడా చూస్తున్నారే అనే విచా

రం. ఇవన్నీ కుటుంబశాస్త్రి అత్యద్భుతంగా నటించాడు. నిద్రలేవగానే పూజ, భార్యకు వినపడకుండా గంటవాయించాలి, ఇపతల భగవంతునిపూజ చేసుకోపోతే మనసూరుకోదు. ఆమెకు నిద్రాభంగమవుతుంది, ఐతే వీపు పెట్లుతుందేమోనని భయం, అటు ఆమెను చూస్తూ యిటు పూజావిధానం చూసుకుంటూండగానే లేస్తుంది భార్య- హడలిపోతాడు. ఆమె ఆజ్ఞలకు వెంటనే ఫలహారం పళ్లెం ముందుపెట్తాడు అతివినయంగా, అతిప్రేమతో- పచ్చడంతా ముఖాన చిందగొట్టుంది ఆమె- 'పచ్చడంతా నీముఖానే పెట్టుకున్నావ్' అని ఆమె కోప్పడంగానే బిక్కమొగం వేస్తాడు జాలికరంగా- దాసీమీద మటుకు అధికారపూర్వకంగా ఆజ్ఞలిస్తాడు భార్యనానందపరచేందుకు. భావానికి సందర్భానికి తగినట్లు నిమిష నిమిషానికి స్థిరమైన 'పోజు'లతో యవనికకు వీలగునట్లు నటించినవారిలో కుటుంబశాస్త్రి ముఖ్యుడు. మొఖాన పచ్చడి అయినప్పుడు, దాసీని మొదటి తడవ తీసికొనిరాగా భార్య కోపగించినప్పుడు, మార్కెటులో శిష్యునితో మాట్లాడునప్పుడు, భార్యాతో సమానంగా దాసీని కోపగించి తాను ధైర్యంతో డాంబీకముగా చంద్రమతి వెనుకనుంచి నిష్క్రమించునపుడు ఆతని 'పోజులు,' భావప్రదర్శనము కుటుంబశాస్త్రి యవనికానటులలో గొప్పస్థానము నాక్రమించునని చాటుచున్నది. నిజమైన యవనికానటనముగల ఒక నటునైన సంపాదించితిమని కంపెనీవారు గర్వించవచ్చును.

—ఏ. వి. సీతారామయ్య, యం.ఏ.

భారతదేశ సంస్థల ప్రోత్సహింపుడు

సల్పప్రీమియములు | ప్రత్యేకసౌకర్యములు | ఆధునిక పద్ధతులు.

1. 'ఏ' మొదలు 'జడ్' వరకుగల స్కీము, 2. బిడ్డల విద్యావివాహముల స్కీము, 3. సమిష్టి జీవితభీమా, 4 స్త్రీలభీమా, 5. యావజ్జీవితపు ఫించను ఏర్పాటు, 6. భార్యాభర్తల జాయింటు లైఫ్‌స్కీము ప్రత్యేకసౌకర్యము.

అదియు నిదియు అననేల ? వీరువారననేల ? ఎల్లరకును అందుబాటులోనున్న జీవిత భీమాపాలసీని పొంది మీపోష్యవర్గమును పోషింపుడు.

కంపెనీ ఆర్థికస్థితి గాంచనగును.

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ రు 2 లక్షలు.
జీవితమూలనిధి రు 6 ,,
చెల్లించిన క్లెయిములు రు 14 ,,
1933-34 లో చేసిన వ్యాపారము రు 35 ,,

ధారాళమైన కమీషన్, వేతనములపై పలుకుబడిగల ఏజెంట్లు కావలెను.

ఇట్టి విశేషసౌకర్యములు కలవు కాన నేడే వివరములకు సూపరింటెండెంటు

ది వీనస్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ, (ఢిల్లి)

The Venus Assurance Company Ltd., Delhi.

బ్రాంచి ఆఫీస్ : 22, సెకండులైను బీచ్, మదరాసు.

లేక మీకు సమీపమునగల ఏ బ్రాంచి ఆఫీసుకైన వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

నల్లపిల్ల

౧

అది చక్కని ప్రభాతసమయం. మూడురోజులు ముసురు అయిన తర్వాత ఆవేళనే మంచి ఎండకాసే సూర్యకాంతి వచ్చింది. నూతన వికాసంతోటి మళ్ళీ ప్రపంచానికి ఉజ్వలత్వం వచ్చినట్లుగా వుంది.

అప్పుడు రాజలక్ష్మి కాఫీగింజలు వేయించుకొంటూంది. ఆమె కనతిదూరాన నాలుగేండ్ల ఎడపిల్ల ఏడాదివయస్సుకల పిల్లవానిని ఆడిస్తోంది. కాని పిల్లవాడు రోదనం మాన లేదు.

ఎంతకీ పిల్లవాడు సముదాయింపబడని కారణంచేత, రాజలక్ష్మి చేతనున్నపని మాని వేసి వానినెత్తుకొని పాలిచ్చుట మొదలు పెట్టింది.

ఆలా కాస్సేపు పాలిచ్చి నిసువుకి 'మాచంద్రి లేకపోతే అసలు వేగడమ్మా, నాకెల్లాగో కాని,' అని గొణుగుకొంటో వుండగానే ఎదుట చంద్రి ప్రత్యక్షమైంది. దాన్ని చూడగానే పిల్లలిద్దరూ పొంగిపోయారు. అప్పుడు

రాజలక్ష్మి :

ఏమేవ్? సమత్తపెళ్లికూతురా! నిన్నే వస్తావనుకొన్నాను. నువ్వు లేకపోతే అసలు తెమలదే నాకు. నిన్నా నీళ్లు?

చంద్రి :

(ఇంచుక సిగ్గుపడుతూ) మ రేనండి.

రాజలక్ష్మి :

అదేమిటేవ్, అప్పుడేనా, అంతమనిషి వయినట్లుగా వున్నావు? ఆచీర నేనిచ్చిన దేనా?

చంద్రి :

మీరిచ్చినదేనండి, అబ్బాయిగార్నివ్వాం డెత్తుకుంటానని చెయ్యిచాపింది.

రాజలక్ష్మి :

కాస్సేపు ఆల్లాతీసుకుపోయి ఆడించమ్మా. ఇట్లు చెప్పి ఆమె పిల్లవానినిచ్చి పంపివేసింది చంద్రిని.

౨

దక్షిణంవైపు కటకటాల్లో వున్న కుర్చీలో కూచొని యేదో నవల చదువుకొంటూ మధ్యమధ్య నేదో ఆలోచించుకొనుచున్నాడు ప్రకాశరావు.

అంతలో వెండిపళ్లెములో తమలపాకులూ గమగమలాడే వక్కపొడీ వేసికొని రాజలక్ష్మి నిర్మలప్రవాహమువలె అక్కడికి వచ్చినది ప్రకాశము గుర్తింపనేలేదు.

అప్పుడతనిబుజాలమీద చేయివైచి,

రాజలక్ష్మి :

యేమిటా ఆలోచన? అస్తమానం చదువే!

ప్రకాశరావు :

నిన్నుచూడనేలేదు. ఈవేళ మహా తొందరగా తెమిలావు.

రాజలక్ష్మి :

చంద్రి మళ్లీ వస్తోంది కాదండీ, అంచేత నాకింక సుఖవు, వీలూ కుదిరాను.

ప్రకాశరావు :

పిల్లలుంటే వీలా మరి, (అని నవ్వాడు.)

రాజలక్ష్మి :

అదికాదండీ- మీమాటలు?

(అని బుగ్గమీద వేసింది.)

ప్రకాశరావు :

రాజ్యం! ఇల్లా కూచుందూ, (అని పుస్తకం అవలపెట్టి భార్యని వళ్లో కూర్చోపెట్టుకొన్నాడు.)

రాజలక్ష్మి తమలపాకు లందిస్తోంది. ప్రకాశరావు నములుతున్నాడు. ఇరువురి నేత్రాలూ మెఱిసిపోతూన్నవి. ఇద్దరి అవయవాలూ పొంగిపోతున్నవి. ఉభయకపోలాలూ రక్తిమ పొందినవి. అతని కళ్ళల్లోకి ప్రేమతోలకాడే తన పెద్దకళ్ళతో చూస్తూ మరల ప్రసంగం అందుకొని

రాజలక్ష్మి :

ఇందాకా యేమిటి ఆలోచిస్తూన్నారు? ఆ పుస్తకంలో సంగతేనా ?

ప్రకాశరావు :

ఔను, అందులో ఒకజమీందారు తోటమాలికూతుర్ని ప్రేమిస్తాడు. అది సంభవమా అని ఆలోచిస్తున్నాను.

రాజలక్ష్మి (నవ్వి) :

మొగాళ్ళకేమిటి ? సహనశక్తి తక్కువ. ఆత్మసంయమము లేదు. మనస్సుని ధైర్యంతో తిప్పుకో లేరు. అయినా అంత శ్రీమంతుడు తలుచుకొంటే అప్సరసలు దిగివస్తారే, తోటమాలికూతుర్ని ప్రేమించడం చిత్రంగానే వుంది.

ప్రకాశరావు :

ఏమో ? కాని నాకొకటి తోచింది. తక్కువ జాతులలో శరీరపరిశ్రమ విశేషంగా వుంటుంది. అట్టి నిరంతరవ్యాయామమువల్ల శరీరము దృఢమవుతుంది. వారికే సమున్నత సుందరనతోజసౌందర్యం వుంటుంది. ఆరోగ్యవద్దేహంలోని వంపులూ, అవయవ పరిస్ఫుటత్వం వారికున్నట్లు అగ్రజాతులలో వుండదు. పై వారికి శరీరచ్ఛాయా, నాగరిక చందం, కృతకవేషంలోని విన్యాసధాళధళ్యం మాత్రమే వున్నవి. రాజ్యం! అందమంటే రంగులోవుందా ? సర్వావయవసమానవిర్మాణం లోనే వుంది. యేమంటావు ?

రాజలక్ష్మి :

నిజమేలెండి ? మీమాట తీసెయ్యడమెందుకుగాని, నావూహాలో, తేజోమయసౌందర్యం పవిత్రహృదయంవుంటేనేకాని వుండదు. మనసు చక్కనా? మనిషి చక్కనా ?

ప్రకాశరావు :

మనస్సుకంటే మనిషే దబ్బున ఆకర్షించేది. పట్నవాసాలలో కృతకవేషాల చూడు. నేసుపవుడరు అద్దిన నీరసవేషాలు. నూటికి తొంభయిమంది పిల్లలకి లుకోరియా జబ్బులో, హిష్టీరియా జబ్బులో! అంతదూర మెందుకు? నిన్న మనకళ్ళఎదుటి పిల్ల చంద్రి చూ డెంతమనిషి అయిందో? నల్లనిపిల్ల అయినా దాని కళ్ళల్లోని వెలుగుచూడు, లోపలి ఆరోగ్యం ఎలా తెలియచేస్తోందో ?

రాజలక్ష్మి :

అల్లా చెప్పండి? దానిమీద కేమతోందా మీమనస్సు, ఈమధ్య దానికీ షోకు ఎక్కువవుతోంది లెండి.

ప్రకాశరావు :

అబ్బే! అందుకుకాదే! మాటవరసకి చెప్పాను.

అంతలో చంద్రి పిల్లవాడిని చంకపెట్టుకొని దడాలున, 'అమ్మగారూ' అని లోపలికి వచ్చి సిగ్గుపడి నాలుక కఱచుకొంటూ పరిగెత్తింది. 'ఎందుకే' అని రాజలక్ష్మి దబ్బున లేచి వెళ్ళింది.

వారి వెనకాలే యోచనాపూరితహృదయంతో ప్రకాశరావుకూడా వెళ్లాడు.

3

ప్రకాశరావు తన యింటివెనుకవున్న తోటలోని బంగాళగదిలో కూచొని ఆలోచించుకొంటూవున్నాడు.

అప్పటికి నాలుగుగంటలు కావస్తోంది. ప్రకాశరావు చక్కగా క్రాపుదువ్వుకొని విలాస భరితమైన వేషంతో నున్నాడు.

ఆ సమీపమున చాలారకములైన పూల మొక్కలున్నాయి. చక్కగా వికసించిన అనేకరకాలపువ్వుల నెత్తావి, గాలి విసరినప్పుడల్లా వచ్చి నెమ్మేనుపులకరింపచేస్తోంది. పైని విశాలవిస్తృతాకాశంలోని అగాధతమనైల్యం మానసహృదయంలోని కామోద్రేకం వలె ప్రగాఢమవుతోంది.

అప్పుడే చంద్రి, ఒక వెండిగ్లాసులో కాఫీ పోసి ప్రకాశరావుకిచ్చే నిమిత్తము పట్టుకొని వస్తోంది. ఆమె మెజ్జగులాబీరంగుచీర, అమ్మగారిచ్చినది, కట్టుకొని- ఆకుపచ్చ పొట్టిరవిక తొడుగుకొని- చక్కగా తీర్చికొన్న కబరీభరమునిండా మల్లెపూలు తురుముకొని- మెడనిండా పొగడపూలదండలు హారాలుగా వేసికొని వస్తోంది. ఆమె సమీపించిన కొలదీ పరిమళలహరి ఒకటి బయలుదేరి యెదురుపడు వారినెల్లా ముంచెత్తుతోంది.

మెల్లగా ప్రకాశరావుని సమీపించి

చంద్రి :

పంతులుగారూ కాఫీ పుచ్చుకోండి, మళ్లా అమ్మగారిదగ్గర కెళ్ళాలి.

ప్రకాశరావు :

ఔనుగాని, చంద్రీ ! అమ్మగార్కి పురుడువచ్చి యెన్నోరోజీవేళ? పిల్లాతల్లీ కులాసాగా వున్నారా?

చంద్రి :

ఈవేళకి తొమ్మిదండి, ఇద్దరూ కులాసాగానే వున్నారండి. ఇక గళాసివ్వండి పట్టుకెల్తాను.

కాని ఆసమయాన వారిరువురూ ఒకర్ని చూచి మరొకరు ఆకర్షింపబడుతున్నారు. చంద్రి మహోత్తుంగవక్షం పైడలుతరంగం వలె లేస్తూ పడుతోంది. సన్నని నడుము లతకూనవలె కంపించిపోతోంది. అందుచేత దబ్బున గ్లాసుపుచ్చుకొని పోబోతోంటే, గట్టిగా చేతులతో కౌగలించి పట్టుకొన్నాడు ప్రకాశరావు, ఆమె వేగముతో వానిని కూడా తోసికొని గేటుదాకా వచ్చింది.

అక్కడకు రాగానే ప్రకాశరావు తనబల మెల్ల నుపయోగించి చంద్రిని నిలువరించి తలుపు గడియవేసాడు. చేయునదిలేక చంద్రి వణికిపోతోంది, కళ్ళలోనుంచి నీరు కారుతోంది. అప్పుడు ఆమె కళ్ళనీళ్లు తుడుస్తూ

ప్రకాశరావు :

చంద్రీ! భయపడకు, నిన్ను నేను చాలగా ప్రేమించాను. యేంచెయ్యను ? ఇక్కడికి ఆరు నెలలనుంచి ఎంతో బాధపడుతున్నాను. ఈవేళ నావకాశం చిక్కింది. నీకు కావలసినంత ధనం యిస్తాను. ఇక రామరి.

అని గట్టిగా ఆమె వక్షము తన వక్షాని కదుముకొని, చంద్రి కన్నులపైన, మొగము మీద, బుగ్గలమీద, నొసటిమీద, నోటికి నచోటల్లా కొన్నివేల ముద్దులవర్షం కురిపించాడు.

చంద్రినికూడా ప్రబలావేశం క్రమ్ముకుంది. శరీరంలో స్మృతిలేదు. అరతిపారవశ్యంలో

...నుకుండా ప్రకాశరావుని గట్టిగా కౌగిలించుకోంది. అబ్బినచోటల్లా ఉన్మత్తమృగం ... ...లో నారంభించింది.

... ...కరు సొమ్మసిల్లి పో... ...లిగా ప్రకాశరావు ఆమె నా ప్రక్కగదిలోనికి తీసికొని పోయాడు.

౪

... ...కి చెప్పరాని కోపమువచ్చింది. ...స్తము కంపించి పోతోంది. కళ్ళవెంట ...తోంది. అప్పుడు తనయెదుట నిల్చివున్న చంద్రితల్లిని చూచి

...! ముసలీ! ఇకదాన్ని నాకళ్ళ పడ... ...వెధవకి పెళ్ళేనాకాలేదు. ఇక్కడికి నా... ...నెలలనుంచి యీపాడుపని జరుగు...ంది. నిన్న నాకళ్లె పడింది.

ముసలి :

...! ఏంజేయను?పిల్లకి నాలుగో మా... ...గుర్తించలేకపోయాను. పంతులుగారు ...తీసారు.

రాజలక్ష్మి :

ఛీ! ఛీ! ఆయన పేరు నాకు చెప్పకు. కులం ...టుంది. వెధవకి ... తగలెట్టె.

అని గర్జించి, 'పో, అవతలకి పో' అని తలుపు దఢాలున వేసికొని లోనికిపోయింది.

౫

...లోనుంచి ...ధ్వని వినవ...ంది. చుట్టుపక్కల వాళ్లంతా ఆ గుడిసి ...చేరారు. ఒక నులకమంచంమీద చంద్రి ...రిస్తోంది. ప్రక్కనేవున్న ...కసా... ...లు నూరిపోస్తోంది.

...తల్లికి మతి పోయింది. వెఱ్ఱి ఏడుపు ...అరుస్తోంది. బలవంతాన గర్భపాతం చేసికొంది చంద్రి అని అందరికి తెలిసిపోయింది. ప్రతివారు ప్రకాశరావుని తిట్టిపోస్తూ వున్నారు.

చంద్రా స్తమానమయింది. చంద్రికి గోంక్రింపు ఎక్కువయిపోయింది. ధనుర్వాతము క్రమ్మింది. శరీరం అంతా కట్టై అయిపోయింది. అందులో జ్యోతి ఆరిపోయింది. ప్రాణవాయువులు లేచిపోయినవి. అంతా గొల్లుమన్నారు. ముసలి మూర్ఛపోయింది. ఇక పాప మామెకు దిక్కులేరు.

౬

సంజచీకటి పడుతోంది. ప్రకాశరావు వస్తున్నాడు. అతనికి పాపము మతిలేదు. నాటి నుండి రాజలక్ష్మి తనతో మాటలాడుటలేదు. ఆమెను చూచుటకే ప్రకాశరావు లజ్జితుడగుచున్నాడు.

అది అట్లావుండగా, గ్రామంఅంతా అతనిని దూషిస్తున్నది. కేవలము తన మూలమున నే చంద్రి యౌవనోజ్వలిత దేహం భస్మమైపోయింది. ఏదిక్కూలేని,ముసలిది, తనవల్లనే ఉన్మాదిని అయిపోయినది.

అట్లా అనుకొంటూ అతడు గ్రామసమీపానికివచ్చేసరికి తిట్టిపోయుచు భూతమువలె చంద్రితల్లి పైబడినది. పాపము అదిరిపాటున నాతడువ్వెత్తుగా స్తంభితుడై పోయినాడు.

ముసలి అని తెలిసాక దానిని తప్పించుకొని యెట్లోవచ్చి యింట్లోపడినాడు.

౭

ప్రకాశరావు తనయింట్లో ప్రవేశించి తిన్నగా భార్యపడకగదిలోనికి పోయాడు, ఆమెను సమీపించి రెండుపాదములమీద చెయివైచి 'నీవు హృదయసౌందర్యశాలినివి, నేను మహా

పాపిని, క్షమించు,' అనికూలపడ్డాడు. మరల లేవలేదు. రాజలక్ష్మి మనసు కరిగిపోయింది. తక్షణం లేచి లేవతీయపోయినదిగాని ఆతడు లేవలేకపోయాడు. శరీరము చాల వేడిగావుంది. తీవ్రజ్వరమువచ్చినదని యామె తెలిసికొని, నౌఖరుని కేకవేసి వాని సహాయమున భర్తను శయ్యపై పరుండ జేసినది.

తక్షణం డాక్టరుని పిలిపించింది. ఆయన వచ్చి రోగిని పరీక్షించి చాలా ప్రమాదజ్వరము 105 డిగ్రీలువుంది, జాగ్రత్తగా కనిపెట్టాలి అనిచెప్పి మందిచ్చి వెళ్లిపోయినాడు.

ఆతడు వెళ్ళినతర్వాత రాజలక్ష్మి తాను భర్తయెడ చాలా కాఠిన్యముచూపితినని విచారింపసాగెను.

ప్రతిదినమూ, యిష్టదైవాన్ని ప్రార్థించుచూ రెండువారములు గడిపినది. ప్రకాశరావుకి జ్వరము తగ్గినది.

ఒకనాడు ప్రాతఃకాలము మెల్లిగా లేచి కూర్చొని, ప్రకాశరావు అన్నాడు:

'రాజ్యం! హిందూసతీధర్మము నీయందు మూర్తీభవించినది. భారతీయవనితలు క్షమాశాలినులు. వివాహవిచ్ఛేదము వారి మతము కాదు. ప్రియురాలా! నన్ను క్షమించావా హృదయపూర్వకంగా?

రాజలక్ష్మి :

అంతమాట మీరనకూడదు. నేను క్షమించుదాననా? నన్ను మీరే క్షమింపవలెను. భర్తృసేవకు పరిచారికల నియమించుట నా తప్పు. నేను స్వయముగా నాహృదయస్వామిని అర్చించి పవిత్రురాలనగుచున్నాను(అని ఆమె, భర్తపాదములు కన్నీటితో కడుగసాగెను.)

—పెమ్మరాజు రాజగోపాలము, బి. ఏ.

ధన్వంతరి నిఘంటువు

నిఖిలాయుర్వేదసారసర్వస్వవేదియగు ధన్వంతరిచే రచియింపబడిన నిఖిల పదార్థ నామగుణ ప్రతిపాదకమైన వైద్యనిఘంటురత్నము. ఇది సింగరాజు కామశాస్త్రుల వారిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది. గవర్నమెంటు ఇండియన్ మెడికల్‌స్కూలులో ఉపాధ్యాయులుగా నుండిన శ్రీ. శే. ఆయుర్వేదవిశారద, ఇ. సో. తి. వేంకటాచార్యులు, ఏ.ఎం.ఎ.సి. వారిచే పరిష్కరింపబడినది. ఈ గ్రంథముయొక్క ఐదవకూర్పు ప్రతులు చాలరోజుల క్రితమే అయిపోయినవి. వాని ప్రతులకొరకు ఈనడుమ పలువురు వ్రాసి ఆశాభంగము పొందియున్నారు. ఇపుడు ఆరవకూర్పు ముద్రించియున్నాము. పిడుగువారి వైద్యగ్రంథముల ప్రసిద్ధినిగూర్చి మీకు ప్రత్యేకముగ చెప్పనక్కరలేకనే తెలిసియున్నది. కావున ఈ గ్రంథమునకు వెంటనే ఆర్డరుపంపవలసినది. ప్రతి ఒక్కంటికి వెల రూ. 2-8-0.

పిడుగు - వేంకటకృష్ణారావు పంతులు,
2/40. పెద్దినాయని వీధి, మింటుబిల్డింగ్సు. మదరాసు.

జి జ్ఞా స

మీ మాం స

> విజ్ఞానసంపాదనావసరమున వివిధవిషయములందు కలుగు సందేహములను నివారించుకొన పత్రికాముఖమున జిజ్ఞాస నలుపుటకును— ఇందలి ఏ ఒక్క జిజ్ఞాసకైననుసరే సరియైన సమాధానము తెలిసియున్నచో దానిని కూడినంత సంగ్రహముగ వ్రాసి, ప్రచురణార్థము పంపుటకును ఆంధ్రభూమి పాఠకులను ప్రార్థింతుము. —సంపాదకుడు.

౨౧. విధవలకు కేశఖండనము వేదవిహితమా?

భర్తృవిహీనలకు కేశఖండనముచేయుట స్మార్తులలో ప్రబలమైన ఆచారముగా నున్నది. ఈ కేశఖండనవిధి వేదవిహితమా ? అయినచో అమంత్రమేమి? దాని యర్థమేమి? ఇది వేదవిహితమైనచో కేశఖండనము నొప్పుకొనని శ్రీవైష్ణవులు మొదలగువారు మతబాహ్యులగుట లేదా ? ఒకవేళ ఇది వేదవిహితమగు కర్మ కానిచో దీనియుత్పత్తికి కారణమేమి ? అట్టియెడ సకేశినులు పితృకర్మలు మొదలగువానికి వంటలు మొదలగునవి చేయరాదను నిషేధమేల ?

—నిడుమర్తి సత్యనారాయణమూర్తి, బి.ఏ.

౨౨. సినీమానటి మాధురి భోగట్టా

ప్రస్తుతము రంజిత్ వారి ఫిల్ములలో నటించుచున్న మాధురికి వివాహమైనదా ? ఏమతమునకు చెందినది? ప్రస్తుతము చిరునామాఏమి? వయస్సెంత?

—వై. కె. మార్టన్సు.

23. బాలవితంతు వివాహములు

బాలవితంతువులకు వివాహముచేయుట భగవంతునికి ఇష్టమా ? అనిష్టమా ? ఇష్టమయినచో ఏల చేయరు? అనిష్టమయినచో వివాహముచేస్తే సంతానము కలుగుటకు కారణమేమి ?

—కప్పగంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రి.

౨౪. కేరమ్సు ఆట నియమావళి

కేరమ్సు ఆటనుగూర్చియు, అందలినియమములను గూర్చియు సమగ్రముగ బోధించు గ్రంథమేమైన గలదా ?

—తిరువీధుల తాయారమ్మ.

౨౦. పెద్దపులి : సింహము

సింహము మృగరాజు అను నానుడి ఎట్లు ఏర్పడినదో కాని నిజమునకు సింహముకంటె పెద్దపులియే మృగరాజపదవికి అర్హమైనది. అడవిలో పెద్దపులి సింహముకంటె ఉగ్రసుందరముగాను, బలయుతముగాను, శౌర్యవంతముగాను ఉండును. పెద్దపులికి తొమ్మండుగురు మనుష్యులశక్తిగలదని చెప్పబడుచున్నది. సింహమునకు ఐదుగురు మనుష్యుల బలము మాత్రము ఉండునని జంతుశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుదురు.

—యస్. అప్పారావు, బి.ఏ.

౨౫. బొట్టు, కాటుక, గాజుల నిషేధము

కాటుకవలన వర్చస్సు, తేజస్సు, సౌభాగ్యము గల్గునని వేదము చెప్పుచున్నది.

తేనవామాంజే తేజసేవర్చసేభగాయచ

(తై. ఏ. కాం. 2-8)

వర్చస్సు, తేజస్సు, సౌభాగ్యము వితంతువు లపేక్షింపరాదనుటకు ప్రమాణముల నిట చూప నక్కరలేదు. అనపేక్ష్యమైన ఫలమునిచ్చు వస్తువుకూడ ననపేక్ష్యమేకదా ! అంతేకాక భర్తకలవారే కాటుక పెట్టుకొనుట వేదమతమైనట్లు క్రింది శ్రుతి వాక్యము వలన తెలియుచున్నది.

ఇమానారీరవిధవాస్సుపత్నీ రాంజనేన సర్పిషా సంవిశన్తు. (ఋ. వే. 10-18-17)

(విధవలు కానట్టియు మంచిభర్తలు గల్గినట్టియు నీస్త్రీలు కాటుకకు సంబంధించిన ఘృతముతో వత్తురుగాక !)

వితంతువులు కూడ కాటుక పెట్టుకొను నాచార ముండుచో నిట్లు చెప్పబడి యుండదు.

ఇక గాజులవిషయము. ఇవి యర్వాచీనకాలమున వచ్చినట్లు తోచుచున్నది. ఎట్లయినను తెనుగులో 'ముత్తైదువ' 'ఐదువ' శబ్దము లెంత ప్రాచీనములో యంత ప్రాచీనకాలమునుండియు గాజులు వితంతువుల కుండరాదను భావముండినట్లు 'అయిదువు' శబ్దమునకు శబ్దరత్నాకరములో నీయబడిన యీ క్రింది యర్థమువలన స్పష్టమగుచున్నది.

(అయిదు-|-వన్నెలుగలది) మాంగల్యముగల స్త్రీ (వన్నె యనగా ఇక్కడ సుమంగలియొక్క యలంకారము. అయిదేవనగా—మంగళసూత్రము, పసుపు, కుంకుమము, గాజులు, చెవ్వాకు.)

ఈ యర్థమునుబట్టియే బొట్టుకూడ వితంతువులు ధరింపరాదని తేలుచున్నది. దీనికి వైదిక ప్రమాణము కూడ కలదు. వివాహమునకును తిలకమునకును సంబంధముగలదని వేదమువలన తెలియుచున్నది. సావిత్రి సోముని వివాహమాడగోరి తండ్రియొద్దకు వచ్చినపు డాతడు వెంటనే యామెకు నుదుట తిలకము పెట్టెనని తైత్తిరీయబ్రాహ్మణములో గలదు.

అథహసీతా సావిత్రీ సోమంరాజానంచకమే ... సాహపితరం ప్రజాపతిముపససార ...తస్యా ఉహస్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా.

(తై. బ్రా. 2-3-10)

అంతేకాదు. ఆసమయమున సావిత్రి స్వయముగ కూడ తిలకధారణము చేసెననియు నట్లు చేయునపు డామె పత్నీమంత్రములను జదివెననియు చెప్పబడినది. 'సంభారైః పత్నిభిశ్చముఖేలంకృత్య'. గృహిణియైయుండుటకును తిలకమును ధరించుటకును సంబంధములేనిచో దానిని ధరించునపుడు పత్నీసంయాజలను చదువవలసినపనిలేదు. కాన బొట్టుపెట్టుకొను నాచారము సౌభాగ్యవతులకేకాని వితంతువులకు లేదని తెలియుచున్నది.

—జటావల్లభుల పురుషోత్తము, ఎం, ఏ.

ఉచితము ! ఉచితము !

కొలదిప్రతులేగలవు-కొలదికాలముమాత్రమే !

కడుపుబ్బ నవ్వించు

హాస్యగ్రంథములు

1 నవ్వగలవా ?

2 పెళ్లాన్ని యెలాపిలవడం ?

(ద్వితీయముద్రణము)

3 దీనిపేరేమిటి ?

4 అనుమానాలు, ఆయన – ఆవిడ.

పైనాలుగు హాస్యగ్రంథములును కొలదికాలము ఉచితముగా పంచిపెట్టదలచితిమి. పోస్టేజీవగైరా ఖర్చులనిమిత్తముమాత్రము 0-4-9 ముద్రలు పంపవలెను. ఇందులో యేఒక్క గ్రంథము కోరినను. 0-1-9 ముద్రలు పంపవలెను. మొత్తముగా కొనువారికి భారీగా కమీషను యొసంగెదము. ఆలసించిన తిరిగి యీతరుణము దొరకదు. త్వరపడుడు. వలయువారు :—

కాంచనపల్లి వేంకటరంగారావుగారు,

సంపాదకులు, "నవ్వులతీవ,"

బరంపురము, (గంజాం.)

ఆంధ్రజ్యోతి

మౌల్మేన్—వారపత్రిక

సాలుచందా రు 3. విడిపత్రిక 9 పైసలు.

బర్మాలోని 1,60,000 ఆంధ్రుల క్షేమానికి పాటుబడుచున్న వారపత్రిక. ఇందు కార్మిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వాణిజ్య విషయములు నిష్పాక్షికముగ చర్చించబడును. దీనికి బర్మాఅంతట ప్రచారము గలదు. వర్తకు లిందు తమ సరకులను ప్రకటించిన మంచి లాభము పొందగలరు. వివరములకు :—

ఎడిటర్, "ఆంధ్రజ్యోతి"

185, లోవర్ మెయిన్‌రోడ్డు,

మౌల్మేన్-అని వ్రాయుడు.

౧ పాటలు.

సంక్రాంతి మహిమ

పొట్టివాడు సామాన్యుడుకాడు
భూమినడుగుతో కొలిచేడు
మట్టులేని ఆకాశముమీద
మఱియొక అడుగుపెట్టేడు.
మూడవపాదము జాగాయిమ్మని
ముచ్చటగా బలి నడిగేడు
పీడకట్టి పాతాళములో తా
నెలపలనే కాపున్నాడు
బలిచక్రవర్తి పాలనమెంతో
బాగని జగముకు చాటేడు
సలలితమైన పాడిపంటలు
సంబరములు భువి నిలిపేడు
ఖలులను చంపునుకాని సద్గుణ
గణములు గలవారందరికీ
ఇలకాపై కృష్ణుడె కడు సౌఖ్యము
లెపుడు కూర్చుతువుంటాడు
అడిగినవాళ్ళకు లేదనకుండా
ఆరోజులలో యివ్వండి

బడబడమను పండుగడప్పులతో
పాటలతో సుఖముండండి
అల్లుళ్లకు సరికొత్తచాపులు
అమ్మాయిలకు కోకలును
వెళ్లేవచ్చే అతిథులందరికి
పిండివంటలును ప్రీతులును
పండితులకు బహుమానంబులు శ్రీ
మంతుల కనంతభోగములు
సర్వజీవులకు పరమేశ్వరుని
శాశ్వతమైన కృపయున్న!
ఇన్నా! అన్నా! ఈరోజులలా
గెప్పుడు భూలోకమువుంటే
కిన్నెరలకు కింపురుషులకు నదే
కీర్తనలకు నవకాశముగు.
భోగియు సంక్రాంతియు కనుమని కడు
భోగములందున జోగుదుమే.
త్యాగిమైన బలిపాలనమున ని
త్యంబును నల్లేయుండెనట!

—గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ, బి. ఏ.

౨. కథలు

కాంగ్రెస్ కొఱకు తండ్రిని వీడిన బాలవీరుడు

లవణసత్యాగ్రహసందర్భమున వడాలా సాల్టు డిపోపై దాడిసల్పిన ముప్పది ఆర్గురు సత్యాగ్రహులు మే 18-వ తేదీని అరెస్టు గావింపబడిరి. వారివిచారణ మెజాగన్ పోలీసుకోర్టులో గావింపబడెను. ఆ సత్యాగ్రహులలో నొకబాలవీరు డుండెను. అతడు కాంగ్రెస్ కొఱకు వృద్ధుడగు తనతండ్రినికూడ విడనాడెను. కాంగ్రెస్ జూబిలీ ఉత్సవ వారసందర్భమున దేశభక్తుడగు ఆబాలవీరునికథ ఈబాలబాంధవిద్వారా ఆంధ్రభూమియందలి బాలపాఠకులజ్ఞప్తికి ఎలయించుచున్నాము.

విచారణకర్త మేజిస్ట్రేట్ యన్. టి. జన్గల్ వల్లా కోర్టుతీర్పియుండెను. అట్టి సమయమున వృద్ధుడగు నొకమహారాష్ట్రుడు కోర్టుహాలులోనికిజొరబడి మేజిస్ట్రేట్ నకు నమస్కరించి ఇట్లు చెప్పెను: 'మహాప్రభూ? అరెస్టు చేయబడి తమ ఎదుట విచారణకు నిలబెట్టబడియున్న సత్యాగ్రహులలో నా కుమారుడు ఉన్నాడు. వానిని తీసికొనిపోవుటకు నే నిచటకు వచ్చితిని.'

అందుమీద మేజిస్ట్రేట్ ఆముసలిని ఆ తనికొడుకును చూపించవలసినదిగా చెప్పెను. ఆసత్యాగ్రహుల నడుమనుండి ఒక బాలుడు ముందుకువచ్చి నిలిచెను. తనపేరు త్రియంబకు విఠల్ అని చెప్పెను.

తనతండ్రితో ఇంటికిపోవుటకు తనకు ఇష్టమేనా అని ఆబాలుని మేజిస్ట్రేట్ ప్రశ్నించెను.

దానికి ఆబాలుడు తన అసమ్మతిని ప్రకటించెను. తనతండ్రి దిక్కు మొగమై అత డిట్లు చెప్పెను. 'పితృదేవా! మీరు మహారాష్ట్రులు. పూర్వమహారాష్ట్రవీరులను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనుడు.'

మేజిస్ట్రేటు వృద్ధునిచూచి 'నిన్ను ఎవరు పోషించుచున్నారు?' అని ప్రశ్నించెను.

తన తనయుని వ్రేలితో చూపుచు ఆవృద్ధుడు ఇట్లు చెప్పెను: 'ఇతడు తప్ప నన్నుపోషించువారు ఎవ్వరునులేరు, ఇతడు నాఏకైక పుత్రుడు.'

అంతట మేజిస్ట్రేటు బాలునివైపునకుతిరిగి 'వృద్ధుడగు నీయీ తండ్రిని పోషించుట నీ విధ్యుక్తధర్మము.' అని వచించెను.

దానికి ఆ బాలు డిట్లు బదులు చెప్పెను. 'ఇంతదనుక నేను నాతండ్రిని లెస్సగ పోషించితిని. ఇపుడు నేను నాదేశమును సేవింపవలసియున్నది. కావున ఇపుడు నేను కారాగారమునకే పోవుదును.'

తనకొమారుని ఈమాటలు విని ఆముసలివాడు కంటనీరు పెట్టుకొనెను, అయినను ఆ బాలుడు చలింపలేదు. దేశభక్తిచే ఆవేశింపబడిన ఆబాలునకు చిల్లరబాంధవ్యములు గణనకురాలేదు. కాంగ్రెస్ కొఱకు తండ్రినివీడి ఆబాలుడు ఒక వీరుడయ్యెను.

అన్యమతస్వీకరణకారణం

నారాయణసింగ్ అక్బర్‌పూర్ అనే గ్రామానికి జమీందారు. తక్కువజాతివారంటె, అందులో ముఖ్యంగా మాలలంటే బహు అసహ్యం. వాళ్లెక్కడైనా కనబడితే చాలు తిరస్కారంగా చూసేవాడు. ఇట్టి జమీందారుకు అప్పడు అనే చెప్పులుకుట్టేవాడు సేవకుడై తు

గాడుండి పాపం అడ్డమైన చాకిరీ చేస్తూ యుండేవాడు. రోజంతా కష్టపడితే సాయంత్రానికి ఒక శేరు ధాన్యం యిచ్చేవాడు. దానితోటే అప్పడు సంతృప్తి చెందేవాడు.

నారాయణసింగు మేడకు అరమైలు దూరంలోవుంది అప్పడుగుడిసె. అప్పడికి ఐదుగురు పిల్లలు. ముగ్గురు ఆడపిల్లలు, యిద్దరు మొగపిల్లలు. తిరిగి భార్య గర్భవతి. తండ్రియింటికి వచ్చేవరకు పిల్లలు, తల్లి అప్పడు ఆరోజుకు యేంతెస్తాడో అని సగం వాడిన వదనములతో యెదురుచూస్తూ యుండేవారు. నిర్భాగ్యునకు సంతానము మెండన్న సామెత యీతనియందు సార్థకమైంది. ఒక్క అప్పడి ఆర్జనమీద యింతమందీ బ్రతకవలసి వచ్చింది. నారాయణసింగు యిచ్చే ఆశేరుధాన్యంతో సర్వం సమకూర్చుకోవలసి వచ్చేది. భార్య గర్భవతి కాకపోయిన యెడల ఆపె సహితము యెంతో కొంత ఆర్జించి సంసారనిర్వాహణ బాధ్యతకు సమభాగిని అయ్యేడిదేగాని పాపం కడుపుతో ఉండుటవలన యేపనియు చేయలేక అన్నిటికి అప్పడిమీదనే ఆధారపడవలసి వచ్చేది. నుయ్యి చెంతలేకుండుటచేతను, భార్య అంతదూరము వెళ్ళి నీళ్లు మోసుకురాలేని కారణమునను అప్పడే సాయంత్రము యింటికి వచ్చినపిమ్మట మరునాడు దినమంతయు సరిపడు నీళ్లు మోసి కడవలలో నింపేవాడు. ఒకప్పుడు యేకారణముచేనైన తెచ్చిన నీళ్లు చాలకపోయిన నోరెండబెట్టుకోవలసినదే గాని, ఆమాత్రపు సహాయమునకైననూ యెవరూ యుపకరించువారు లేరు.

ఒకనాడు యిటువంటి అవస్తేవచ్చింది. పిల్లలు ఆకలిచేతను, దాహముచేతను గోలపెట్టడం సాగించారు. తల్లి యేమియు చేయలేక వాళ్ళనుచూసి కంటతడి బెట్టుతోంది. ఇట్టి పరిస్థితిలో అప్పడు తన పనిముగించుకొని నారాయణసింగ్ యిచ్చిన ఆ శేరు ధాన్యపుమూట బుజాన్ని వైచుకొని యింటికొచ్చాడు, బడలికతో. వచ్చేరావడం యెదురుగాపోయి, తండ్రిని కౌగిలించుకొని 'అప్పా! దాహం, ఆకలి; అప్పా! ఆకలి' అని దీనంగా హృదయం కరిగిపోయేటట్లు పిల్లలు– చెయ్యొకరు, కాలొకరు, పంచొకరు, పైమీద మూటొకరు లాగుతూ యేడ్పుమొఖాలు పెట్టారు. పాపం అప్పడికి ఉదయంలగాయితు సాయంత్రము ఏడు గంటలవరకూ తీరుబాటులేకుండుటచే యిల్లేమైనదో, యింట్లో భార్యపిల్లలేమగుచుండిరో కనుక్కొనుటకైనను అవకాశము చిక్కడిదిగాదు. పిల్లలను, భార్యను చూచి తానుగూడా యేమీచేతగాక తనదుర్దశకు చింతిస్తూ కంట తడిబెట్టాడు. తిరిగి వెంటనే కళ్లుతుడుచుకొని, హృదయము నిబ్బరము చేసుకొని 'ఇదిగో యిప్పుడేవెళ్ళి కావిడితో నీళ్లుతెస్తాను. ఏడ్వకండి.' అని పిల్లల నోదార్చి అప్పడు నీటికై షుమారు అరమైలు దూరములో యున్న నూతికై బయలుదేరాడు.

అప్పటికప్పుడే చిమ్మచీకటి నలుముఖములా వ్యాపించింది. వూరంతా మాటుమణిగిపోయింది. ఏమాత్రపు గాలివేసినా చలనము గలిగి రొదచేయు యెండుటాకులధ్వనియు, ఒంటరిగా చెట్టుమీద కూర్చొని పల్లెయంతయు ప్రతిధ్వనించునట్లు అరచు గుడ్లగూబయొక్క సవ్వడియు తప్ప మరోశబ్దము వినిపించడంలేదు. సమీపంలోయున్న నుయ్యల్లా తన యజమానియగు నారాయణసింగుది తప్ప మరొకటిలేదు. ఆనూతికి తానువెళ్ళి నీళ్లుచేదినచో, నారాయణసింగుకు తెలిసినయెడల తగినట్లు దండించుటేగాక నౌకరీనుండి సహితము తీసివేస్తాడు. మాలలకై ప్రత్యేకముగా మరికొంతదూరములోఉన్న బావికివెళ్లినీళ్లు తెచ్చుటకు తగినంత సావకాశంలేదు. ఏం

చేస్తాడు? పిల్లల అవస్త చూస్తే చప్పున సమీపంలో ఉన్న నారాయణసింగ్ నూతి నీళ్లే తేవడానికి నిశ్చయంచేసుకున్నాడు.

చేద తీసుకొని చప్పుడు కాకుండా బుజంమీద కావిడితో యజమాని నూతివైపు వెళ్లాడు. ధ్వని కాకుండా యుండేటట్లు ప్రయత్నంమీద బాల్చీ నూతిలో వేశాడు. ఎక్కడ తెలిసిపోతుందో అని గుండె దడదడ కొట్టుకుంది. అనుకున్నంతా అయింది. అనుమానంతో యేదైనా చేయడంకంటే చేయకుండుటే వుత్తమం అనిపించింది. రేకు బాల్చీ అవడంచేత నూతి అంచుకు తగుల్కొని చప్పుడైంది. నారాయణసింగుకు యీధ్వనివినిపించింది. "ఎవరది?" అన్నాడు. యజమానికి తెలిసినదని నిశ్చేష్టుడై చేతితాడుతో మరి చెయ్యి పైకి యెత్తలేక వొణకుతో అలా నిలబడిపోయాడు. నారాయణసింగు కోపముతో పరుగు పరుగునవచ్చి 'ఎవరది?' అని తిరిగి గట్టిగా ప్రశ్నించాడు. దానికి జవాబుగా 'నేను, బాబు! తమ నౌకర్నండి' అన్నాడు భయపూరిత గద్గదఖిన్నకంఠంతో. "మాలవెధవవు! నీవు మానూతిలో తోడకూడదని తెలియదూ? నేను నిద్రించుచుంటినిగదా యని నీళ్లు తోడుకొనుటకై వచ్చినావా? ఎన్నాళ్ళనుంచి యీ మోస్తరుగా తోడుతూ మాను ఖ్యి అంటు చేస్తున్నావు?" అని కోపంకొద్దీ ఆచేద పైకి లాగి చితుకగొట్టి అప్పడ్ని చావమోదాడు వీపు కందేటట్లు.

అప్పుడు వాచిపోయిన వీపు తడుముకుంటూ, వూడిపోయిన గోచీ సవరించుకుంటూ, పొంగి పొరలివచ్చు దుఃఖమును దిగమ్రింగుతూ, దాహముచే నోరెండుకుపోవుచున్న పిల్లలనెట్లు నీళ్లులేకుండ వోదార్చుటాయని యోచిస్తూ యింటికెళ్లాడు. నీటికై యాతృత పడుచున్న పిల్లలు అప్పడ్ని చూడ్డంతోటే యెదురుగావెళ్ళి కావడివైపు దృష్టినిగిడ్చి 'నీళ్లు - నీళ్లు' అన్నారు పిల్లలంతా యేకకంఠంతో. తనకుగలిగిన పరాభవము పిల్లలకు తెలియనీయక 'ఇదిగో తెస్తున్నా'నని తిరిగి చెప్పి పాపము దూరములో ప్రత్యేకం మాలవాళ్ళకోసం నిర్ణయించబడ్డ నూతికి వెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చి యిచ్చాడు.

పిల్లలకు యెలాగో దాహంతీరింది గాని ఆకలి తీరడం యెలా? తెచ్చినధాన్యం దంచి చెరిగి బాగుచేసి వండుకోవాలి. భార్య లేచి తిరుగలేని సమయం. భార్యకు పిల్లలకు ఆరాత్రికి యేదో తినడానికి యేర్పాటుచేసే పూచీ తననెత్తిని పడింది. వీపుమీద అంతకు అరగంటక్రింద పడ్డ దెబ్బలు జ్ఞాపకంవచ్చి గుడ్ల నీళ్లు నింపుతున్నాడు. కాని యీసంగతి యెవరికీ తెలియకూడదని మనస్సులో ఉద్దేశం. తెలుస్తే భార్య, పిల్లలు యేడుస్తారని లోలోపలనే దుఃఖిస్తూ ఆరాత్రికి వంటగూడా చేసి పిల్లలకు భార్యకుపెట్టి తనకుతిండి మీద ధ్యానము లేకుండుటచే అలాగే నిద్రపోయాడు కలిగిన కష్టమునుగూర్చి యోచిస్తూ.

తెల్లవారింది. అప్పడి కష్టాలు యింకా గట్టెక్కినట్లు లేదు. లేచి చూచేసరికి భార్య యింకా పడుకునేయుంది. కారణమేమా అని దగ్గరకువెళ్ళి చూచాడు. మశూచికము వచ్చినట్లు శరీరంచూచి పోల్చాడు. ఆదుర్దాతో సమీపంలోఉన్న వైద్యునికడకు వెళ్లాడు. దీనికేమైనా మందుయిస్తాడేమోనని. అప్పడు యింట్లోలేని సమయంలో రెండుసార్లు నారాయణసింగు యెందుకో కబురుచేశాడు. అప్పడిభార్య మశూచికంతో బాధపడుతోందని తెలిసినప్పటికి. వైద్యుడు అప్పడియొక్క దైన్యపుస్థితి గ్రహించి డబ్బులాగుటకు యిదే మంచిసమయమని 'ఐదురూపాయిలు తీసుకురా - మంచి మందుయిస్తా' నన్నాడు. ఐదు

కానులు దగ్గరలేని అప్పుడు ఐదు రూపాయలు యెలా తెస్తాను? 'తర్వాత యిస్తాను. మందు యియ్యండి బాబూ,' అని బ్రతిమలాడాడు. 'మందు తయారుచేయడానికి కనీసము మూడురూపాయిలైనా వుండాలి. మిగతా రెండు రూపాయిలు తర్వాతయిచ్చినా ప్రస్తుతం మూడురూపాయిలైనా వుండంది మందు తయారుగాదు. నీయిష్టం'' అని నిర్మొహమాటంగా చెప్పాడు. పొంగిపొర్లుకొస్తున్న దుఃఖముతో యింటికొచ్చి వూరంతా ముష్టియెత్తాడుగాని కావలసిన మొత్తం సమకూడింది గాదు- భార్యయొక్క స్థితి యేరోజుకారోజు ప్రమాదంగా కన్పింపసాగింది- నాలుగురోజులు తిండితిప్పలు మాని పిల్లలను సహితము చూడక వూరంతయు దండగా రెండు రూపాయిలు దొరికాయి- అవి తీసుకొని వైద్యుని వద్దకు వెళ్లాడు- ఆపాపిష్ఠిమందు అప్పుడి భార్యకు అవసరములేక గాబోలు మందు తీసుకొని యింటికి తిరిగి వచ్చులోపల భార్య చచ్చిపోయింది.

* * *

కొన్నాళ్లైంది- అప్పడ్ని నౌకరీలోనుంచి నారాయణసింగు తీసేశాడు- ఏదో మాట వశాత్తు తన అవస్థఅంతా మరో మాలవాడితో అప్పడు చెప్పడం సాగించాడు యొక మసీదుదగ్గిర కూర్చుని- అప్పడు చెప్పినదంతా మసీదులోయున్న యొక ఫకీరు విన్నాడు. ''నేను చెప్పినట్లు చేస్తే నీకు మారేయిబ్బందియుండదు. నీ యజమానియొక్క గర్వం అణిచేయవచ్చు. తనదేదో పెద్ద కులమని, నీదేదో నీచకులమని అనుకుంటున్నాడు. నామాటప్రకారం చేస్తావా?'' అన్నాడు. ఆ తురకతో అప్పడు సెలవీయమన్నాడు. ''నీవు గాని మామతములో కలుస్తే నారాయణసింగుయొక్క నూతిలో నీళ్లు తోడుకోవచ్చు. అప్పుడేం అనడానికి వీలుండదు. నిన్నెవరూ 'అప్పడు మాలాడు' అని అనరు. ఏమంటావు? మామతంలో కలుస్తావా?'' అన్నాడు.

అప్పడికి మతంయందు గల పట్టుదలకంటె నారాయణసింగుని పరాభవించి తనకు కలిగిన అవమానమునకు తగిన ప్రాయశ్చిత్తము చేయుటయందెక్కుడు పట్టుదల కలిగి 'సరే' యని వొప్పుకున్నాడు. ఎలాగో అనిష్టంమీదే మహమ్మదీయమతం స్వీకరించాడు. వెంటనే పట్టపగలు ధైర్యంగా నారాయణసింగు నూతికి వెళ్ళి నీళ్లు యిష్టంవచ్చినట్లు తోడాడు. నారాయణసింగు చూస్తూగూడా యీవైపరీత్యానికి యేమీ అనలేక నోరుమూసుకొని లోలోపల కుళ్ళి కుధమారిపోయాడు. అశ్పృస్యులైయుండి యీబాధల పడుటకంటె మహమ్మదీయమతస్వీకారమే బాగుందనితలచి తాను మహమ్మదీయమతగురువుగా సహితము అయి అప్పడు యెంతమంది మాలలనో మహమ్మదీయమతములో చేర్చినాడు.

—కాంచనపల్లి వెంకటరంగారావు.

FOR PICTURES
Rao
Colour Posters line & Half-tone
PICTURES 39. ARASAPPA MUDALI St. VEPERY MADRAS.

కారపుశనగలు

డిశంబరు 14-వ తేదీని నాకందిన ఒక బందరు మిత్రుని లేఖ ఆమాసపు ఆంధ్రభూమియందలి కారపుశనగలు బొత్తిగా చప్పగా ఉన్నాయని తెలిపింది. అదే ఊరునుంచి మరునాటి టపాలోవచ్చిన కృష్ణాపత్రికలో 'చలవ మిరియాలు' దిగుమతి అయాయి. కారపుశనగలందు కారం లోపించిందని ఆ బందరు మిత్రుడు అంటూంటే ఆ బందరు చలవ మిరియాలందు చలవతనం లోపించిందని నేను అనగలుగుతున్నాను. ఎంతచలవపడ్డా మిరియాలు మిరియాలే. వాటికి ఘాటుసహజం. (కారపు) శనగలఘాటు తాళింపుతో వచ్చేది. కాబట్టే కారపుశనగలు ఫలహారప్రాయంగా అందరిచేతా ఉపయోగింపబడతాయి. ఇక మిరియాలు రోగులచేత ఔషధప్రాయంగామాత్రం వాడబడతాయి. రోగులేకాక శ్రోత్రియులుకూడా తద్దినాల్లో మిరపకాయలకు బదులు మిరియాల్ని వాడతారని ఒప్పుకుంటాను. కాని ఈ మిరియాలసంపర్కం చాలామందికి చెవులలో పొగలుపుట్టి చిమ్మిరేగేటట్లు చేస్తుంది. కొందరికి కళ్ళనీళ్ళపర్యంతం అవుతుంది.

… … …

కృష్ణాంశాసంభూతమైన కృష్ణాపత్రిక కళ్ళకు చలవమిరియాల కలికముతగిలిన రెండోవారమున గృహలక్ష్మి అట్టమీది బొమ్మ పూతనలా కనిపించింది. ఈ కనిపించడం ఎంత సత్యసమ్మతమైనా తోడిపత్రికనుగూర్చి కృష్ణాపత్రిక ఇల్లాఅనడం ఏగతి రచియించిరేని సమకాలమువారలు మెచ్చరేకదా అనే అర్థాంతరన్యాసానికి మరోనిదర్శనంకూర్చడమే అని కొందరు (ఆకొందరిలో బొమ్మవ్రాసిన ఆయన, అచ్చువేసిన ఆయన ముఖ్యులు) అనకపోరు.

… … …

అయితే ఇంతకూ ఈ అర్థాంతరన్యాసానికి జనకుడగు కవిసత్తము డెవ్వడు? ఏ పత్రిక ముఖపత్రచిత్రప్రస్తావనలో ఆ అర్థాంతరన్యాసమును పేర్కొంటిమో ఆ గృహలక్ష్మిపత్రికయొక్క డిశంబరుమాసపు సంచికలోని సంపాదకీయవ్యాసంలో 833-వ పుటలో 'పింగళిసూరన ఏగతిరచియించిరేని సమకాలమువారలు మెచ్చరేగదా అని యుద్ఘోషించెను' అని యుద్ఘోషింపబడి ఉన్నది. పింగళిసూరన్నగారి దొరికి అచ్చుపడిన గ్రంథాలు మూడూ నేను బాగా చదివాను. వాటియందెక్కడా ఈ అర్థాంతరన్యాసము నాకు కనబడలేదు. దీన్ని వాడినవాడు చేమకూర వెంకటకవి. ఈ కవిది తీసుకుపోయి ఆ కవికి ముడిపెట్టడంతో ఆ పంక్తులువ్రాసిన సంపాదకునకు ఈ యిద్దరియందేకవితోటీ పరిచయంలేనట్లును, పరిచయం లేకపోయినా ఉన్నట్లు నటించినట్లును స్పష్టమవుతూంది. అయితే సంపాదకులంత వారు తమకు తెలియనివిషయాల్లో ఇట్లా దబాయించి వ్రాస్తారా అని కొందరికి సందేహం కలగవచ్చును. తమదగ్గర సరుకు లేకపోయినా తామెంతో ప్రతిభావంతులమనీ సర్వజ్ఞులమనీ అనిపించుకుందామనేకాంక్ష సంపాదకులకే కాదు సామాన్యమానవుల్లోకూడా చాలామందికి ఉంటుంది. ఆ కాంక్షవల్లనే ఈ సంపాదకుడులాగా చాలామంది అప్పుడప్పుడు తెల్లమతాబాకాలుస్తూ ఉంటారు.

… … …

ఈ సందర్భంలో పెద్దలు ఇట్లా తెల్లమతాబా కాల్చినఘట్టాలు మరి రెండు జ్ఞాపకంవస్తున్నాయి. పాఠకుల అనుమతితో వాటిని విన్నవించుకుంటున్నాను.

… … …

ది రైట్ ఆనరబుల్ సర్ తేజబహాదురు సప్రూగారు ఒక కేసులో వాదిస్తున్నారు. న్యాయమూర్తి ఆంగ్లదేశీయుడు. సందర్భవశాన్ని ఆ ఆంగ్లన్యాయమూర్తి ఆంగ్లదేశమున జార్జి సార్వభౌముడు ఒక కేసునందు బోనెక్కి సాక్ష్యము చెప్పెనని సప్రూతో అన్నాడు. దానిమీద సప్రూ అందుకున్నాడు: 'అయ్యా! లేదు. జార్జిసార్వభౌముడు బోనుఎక్కి సాక్ష్యం ఇయ్యలేదు. ఇవ్వడానికి సన్నద్ధుడుమాత్రం

అయినాడు. కాని అప్పుడు అటార్నీ జనరల్‌గా ఉన్న సర్ రూఫస్ ఇజాక్సు (ఇపుడు లార్డు రీడింగు) సాక్ష్యం ఈయవద్దని సలహా ఇచ్చినాడు. రాజుగారు ఆ సలహా మన్నించినారు. రాజుగారిసాక్ష్యం అవసరమైన ఈ కేసుయొక్క వివరములనుగురించి నేను లండను నందలి టైమ్సుపత్రికా కార్యాలయమునకు వ్రాసి దానికి సంబంధించిన రిపోర్టులన్నీ తెప్పించి బైండు చేయించియున్నాను. వానిని నా భాండాగారమున తమరు చూడవచ్చును.' ఆ తెల్ల జడ్జి తెల్ల మొగం ఆ తెల్లమతాబాకాల్పుతో ఎంత తెల్లపడిందో?

... ...

ఈ తెల్లదొర పబ్లిక్ కోర్టులో ఇట్లు తెల్లమతాబా కాలిస్తే మరో తెల్లదొర ఢిల్లి ఎసంబ్లీసభలో ఇంతకంటె పెద్దతెల్ల మతాబాకాల్చాడు. సర్ జేమ్సు క్రేరార్‌గారు ఇండియా గవర్నమెంటు హోము మెంబరుగాఉండి ఒకానొక బుధవారంరోజున నిండుసభలో కోశాడు: ఎసంబ్లీ సభ్యుల ఉపన్యాసాలను ప్రచురిస్తే పత్రికలను ప్రభుత్వంవారు శిక్షింపవచ్చునని. తనకోతకు ఆధారంగా ఎర్‌స్కిన్‌మో రెూ పార్లమంటరీప్రాక్టీసెస్ అనుపుస్తకాన్ని పేర్కొన్నాడు. ఇంకా సందేహంగావుంటే దాన్ని చదవవలసిందనికూడా ఒక గౌరవసభ్యున్ని కోరాడు. ఆ పుస్తకం ఏమంత పెద్దపుస్తకంకాదు. అందులో ఈ విషయం ఏమిన్నీలేదు. అందుమీద సభ్యులు క్రేరారుని రేచుకుక్కల్లా తగులుకున్నారు. నడిచిన వాదనలో క్రేరారు తాను వుదాహరించినపుస్తకం తాను చదవనేలేనట్లు ఒప్పుకోక తప్పిందికాదు. లేనిగొప్ప గొరిగించుకొని నిండుసభలో అతడిట్లు అవమానం పాలయ్యాడు.

... ...

ఈసందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని అప్పటి అమృతబజారుపత్రిక ఒక చమత్కారమయిన కథ ప్రచురించింది. ఒక యువకుడు బస్సులో ప్రయాణంచేస్తున్నాడు. అందులో కొందరు యువతులుకూడా వున్నారు. తన తెలివితేటలు ఆ యువతులకు చూపాలనే కాంక్షతో ఆ యువకుడు ఒక పద్యంచదివి అది సోఫకిల్సు అను గొప్ప వేదాంతిగ్రంథములోనిదని చెప్పాడు. పక్కసీటులో కూర్చుని అంతవఱకు ఆలోచనాముద్రయందున్న ఒక వృద్ధుడు సోఫకిల్సు పేరుచెప్పేసరికి ఆ యువకునివైపు తిరిగి తనజేబునుంచి సోఫకిల్సు పాకెట్ ఎడిషన్ ఒకటి తీసి ఆతడప్పుడు చదివినపద్యం అందులో చూపమన్నాడు. ఆ యువకుడు పుస్తకాన్ని అందుకొని పత్రాలు తిరగవేసినట్లు కొంతసేపునటించి 'అయ్యా! నేను పొరపడ్డాను. నేను చదివినపద్యం అరిస్టాటిల్ వ్రాసింది' అన్నాడు. ఆ ముసలాతడు అంతతో ఊరుకోలేదు. తన జేబునుంచి అరిస్టాటిల్ పాకెట్ ఎడిషన్ కూడా తీశాడు. ఇపుడు ఆ యువకుడు కొంచెపాటి గజిబిజితో మరోగ్రంథకర్త పేరు చెప్పాడు. ఆ మరోగ్రంథకర్త పాకెట్ ఎడిషన్‌నుకూడా ఆవృద్ధ ప్రయాణికుడు తన జేబునుంచి పైకితీశాడు. మరోగ్రంథకర్తపేరు చెప్పినా ఆ గ్రంథకర్త పుస్తకాన్నికూడా ఆముసలాడు జేబునుంచి పైకితీశాడు. యువకునకు ఏమీ పాలుపోయిందికాదు. తన వివేకభ్రష్టసంపాతానికి అంతులేకుండావుంది. ఏ యువతుల సమక్షమున తాను గొప్ప విద్యావంతుణ్ణి అనిపించుకొందామని సరదాపడ్డాడో ఆయువతుల సమక్షముననే తాను అవమానపడ్డాడు. 'గతమయ్యె నితాంతగర్వమున్.' యువతుల వెక్కిరింపు నవ్వుల నడుమ అతడు వంచినతల ఎత్తకుండా మధ్యదారియందే మోటారుబస్సు దిగిపోయాడు.

... ...

గృహలక్ష్మి సంపాదకులు ఈ పంక్తులు, ఆడాళ్ళముందు అభాసుపడ్డ ఈ యువకునికథ చదివినమీదటనైనా 'ఏగతిరచియించిరేని సమకాలమువారలు మెచ్చరేకదా' అనే అర్థాంతరన్యాసము పింగళి సూరన్నదనడంలో తాము పొరపడ్డామని తమ పత్రికలో ప్రచురిస్తారని తలుస్తాను. గృహలక్ష్మి అక్టోబరుసంచికలోని అబిసీనియాచరిత్రవ్యాసమందు మెనెలెక్ రాజు మనమడు మనమరాలుగా చెప్పబడింది. నవంబరు కారపుశనగల్లో ఆవిషయం సూచించాను. కాని ఆ సంపాదకులు తమ తప్పను సవరిస్తూ ప్రచురణచేయలేదు. ఆతప్పూ, ఈతప్పూకూడా ఈసారైనా సవరించి తగుసమాధానం చెప్పతారా? లేక తప్పులు-తాము వ్రాసినవైనా - దిద్దుకోవడం వుపాధ్యాయులకు వుచితమేమోకాని సంపాదకులకు సమంజసంకాదని ఊరుకుంటారా ?

—వి. విశ్వనాథము, బి. ఏ.

ఇన్స్యూరెన్సు విషయములు

ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్

[ఎనిమిదివేలమంది ఇన్స్యూరెన్సు యేజెంట్లపై మేనేజరుగానున్న వాని జీవితకథ, అతని శీఘ్రాభివృద్ధికి తోడుపడిన గుణముల వివరము.]

ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్. ఎనిమిదివేలమంది ఇన్స్యూరెన్సు ఏజంట్లపై నతడు మేనేజరు. విశేషించి ఆతడు తన కంపెనీకి ఉపాధ్యక్షుడు కూడ. (ఆ కంపెనీనామముతో మనకు ఏమి పని? ఇది ప్రకటన కాదుగదా?) నేటి భీమా ప్రపంచమున శుక్రతారవలె వెలుగొందుచున్న కొద్దిమంది మహనీయులలో ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్ యొకడు.

అగుగాక! పండ్రెండు సంవత్సరములకు పూర్వము అతడు ఉద్యోగములేకయుండెను. అప్పుడతనికి ఎట్టి ధనముకానిలేదు. అతని కౌశలము ఎందుగలదో కనుగొనబడలేదు. అప్పు డాతనికి విలువగల ఎట్టి అనుభవము కాని లేకుండెను.

ఇరువదితొమ్మిదిఏండ్లు పైబడినను అతడు తన దేశమునుదాటి బయటకు పోయియుండలేదు. ఒక ఉద్యోగమునుండి మరియొక ఉద్యోగమునకు. ఒక్కదానియందును అతడు మంచిపేరు సంపాదించలేదు.

వ్యవసాయక్షేత్రమున పనివాడుగా ఉండినాడు, ఉపాధ్యాయుడుగా పనిచేసినాడు, కాన్వాసరుగాకూడ నుండినాడు, తుదకు గుమాస్తాగిరికూడ చేపట్టినాడు.

మనిషి ఆరు అడుగుల ఎత్తరి, గుణములు మాత్రము సాధారణమైనవి, సుస్వభావము కలవాడు, ప్రేమింపదగినవాడు, సామే దా మనిషి.-పింగళనేత్రములు, బట్టతల.

ఇరువదితొమ్మిదిఏండ్లవఱకును అతని జీవితము జయమార్గమున పడలేదు. స్థిరమైన ఉద్యోగి కాలేదు. చెప్పదగినదేదియు అతడు చేసియుండలేదు. అతనిదగ్గఱ ప్రత్యేకసామర్థ్యముకలదని సూచించు కారణ మొకటియు లేకుండెను.

అప్పుడాతడు మేల్కాంచినాడు. జీవిత మధ్యమున ఇట్లు మేల్కాంచినవారు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నారు. కొందఱు చనిపోవువఱకును మేల్కాంచనే మేల్కాంచరు. డేవిస్ మేల్కాంచినతోడనే తన జీవితవిధానమును నిష్కర్షచేసికొని చుఱుకుగా కార్యకలాపమునకు కడంగినాడు.

ఒకదానినుండి మరియొకదానికి దొర్లు పద్ధతిని విడనాడి ఇక స్థిరమైన ఒక విధానమును అవలంబించి పోవలయునను భావము అతని మనమున జ్వలితము కాజొచ్చెను. తన్నుతాను విమర్శించుకొని తాను లెస్సగ చేయగలకార్యమును కనుగొనవలయును,

అగుట తన్ను ఛేదించుకొని చూచుకొన్నాడు. తనదగ్గఱ రెండేశక్తులు ఉన్నట్లు తెలిసికొన్నాడు:

(1) వస్తువిక్రయమున విశేషాభిరుచి. (2) అన్నితరగతుల మానవులయందును తీవ్రమైనశ్రద్ధ.

'ప్రజాసమూహముతో నేను విక్రయవ్యాపారము సాగించుటకు ఎంతయు తగియున్నాను. కాని నేను అమ్మగలది అదిఏది?' అని ఆతడు నిశ్చయించుకొని తన్నుతాను ప్రశ్నించుకొనజొచ్చెను.

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానము అన్వేషించుటలో మరికొన్ని ప్రశ్నలు. 'నేను పూర్ణముగా విశ్వసించు విక్రయవ్యాపారమేది? ఏ వ్యాపారము నాకు హెచ్చు ఉపకారమును చేసినది? నేను ఇతరులకు విశ్వాసపూర్వకముగ దేనిని సిఫారసు చేయగలను?'

విద్యుద్వేగమున 'భీమావ్యాపారము' అను సమాధానము ఆతనికి స్ఫురించెను.

తుపాకిప్రేలుడు ప్రమాదమున ఆతనితండ్రి అకస్మాత్తుగ మరణించియుండెను. పదిహేనువందలపౌనులకు లోగడ ఆత డొకభీమాపట్టానుకొనియుండెను. ఇదియే ఆతని అకస్మికమరణమునకు అనంతరము అతని కుటుంబమును దారిద్ర్యమునుండి కాపాడకలిగెను.

'నాతండ్రికి ఆ ఇన్సూరెన్సుపోలసీని అమ్మిన మహనీయుడు నాకును, నాతల్లికిని ఎప్పుడుగాని ఉన్న, ఉండగల స్నేహితులలో అత్యుత్తముడు.' అని ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్ అపుడు తలంచెను.

తోడనే ఆత డొకఇన్సూరెన్సుకాన్వాసరు ఉద్యోగమునకు దరఖాస్తు పెట్టెను. ఆ దరఖాస్తుమీద అతనికి ఉద్యోగము లభించెను. అప్పటి కాతనికి ఇన్సూరెన్సునుగూర్చిగల జ్ఞానము మిక్కిలి కొద్దిపాటిది. అగుట మూడువారములు పరిశ్రమించియు ఆత డొకపట్టాదారునైనను కూర్చలేకపోయెను.

ఇంతతో ఆతడు నిరుత్సాహపడలేదు. ఇన్సూరెన్సు వాఙ్మయమును దీక్షతో చదువుటకు గడంగెను. రాత్రింబవళ్ళు ఏకతానుడై అతడు ఇన్సూరెన్సు పుస్తకములు చదువుచుండెను. కాన్వాసింగు సందర్భమున ప్రజలు తన్ను అడుగగల విషమప్రశ్నలకన్నిటికిని తగుసమాధానమీయగల విజ్ఞానము తనకు కలుగువఱకును ఆతడు ఆ పుస్తకపఠనదీక్షను సడలింపలేదు.

అప్పటికి ఆతనికంపెనీకిచెంది రెండువేలమంది ఏజెంట్లు ఉండిరి. ఒక్కనెలలో హెచ్చుపట్టాదారులను కూర్చగల ఏజెంటునకు బహుమానమీయగలమని కంపెనీవారు ప్రకటించిరి.

డేవిస్ ఈ అవకాశము నందుకొన్నాడు. తనదీక్ష నుపయోగించుటకు తన పట్టుదలను చూపుటకు తగిన అదనువచ్చినదని అతడు గుర్తించినాడు. రాత్రి, పగలు అను భేదములేక అతడు పనిచేసినాడు. అంతకు పూర్వపు రికార్డులనన్నిటిని తలదన్నినాడు. కంపెనీవారి బహుమాన మాతడే పొందినాడు. ఈ బహుమానధనముగాక కంపెనీవారివలన రెండువందలపౌనుల బోనసు ధనమునుకూడ ఆతడు పొందగలిగినాడు. ఇపు డాతడు పూర్తిగా మేల్కాంచియున్నాడు. అభివృద్ధి అను నిచ్చెనపై ఒక్కొక్కమెట్టే పైకి ఎక్కుచున్నాడు.

కాగా ఈకంపెనీలో తనస్థానమునకు రాజీనామాఇచ్చి ఆదేశమునందలి మిక్కిలి పెద్ద ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో నొకటియగు మరియొక కంపెనీయందు ఇంతకంటె కష్టతరమగు ఉద్యోగమునకు దరఖాస్తుచేసినాడు.

'ఏప్రదేశమున విశేషవ్యాపారము కొని వచ్చుట మీకు కష్టతరమైయుండెనో ఆప్రదేశమును నాకు ఇండు. అచట వ్యాపారనిర్మాణము కావించుటకు నాకు పూర్తిస్వాతంత్ర్యము నొసగుడు.' అని ఆ క్రొత్తకంపెనీవారిని ఆతడు కోరెను.

ఆకంపెనీవారు అతనికి ఉద్యోగముఇచ్చిరి. అతను కోరిన సౌకర్యములన్నియు కలిగించిరి. అంతవఱకును భీమావ్యాపారమున గొడ్డుమండలముగా ప్రసిద్ధికెక్కిన ప్రదేశము నాతడు చేకొనెను. అట్టిప్రదేశమున అతనిదీక్షవలన ఒక్క ఏడాదిలో ఇన్సూరెన్సు వ్యాపారము మూడులక్షల పౌనులనుండి ఆరులక్షల పౌనులకు పెరిగెను. ఎంతటి అభివృద్ధి! రెట్టుకురెట్టు వ్యాపారము. రెండవసంవత్సరమున ఆ గొడ్డుమండలముననే ఆదీక్షాదక్షుడు పదివేలపౌనుల భీమావ్యాపారము గావించెను.

ఈగొడ్డు మండలమును మంచి పంటప్రదేశముగామార్చిన ఆ భీమాకర్షకుని ఆ కంపెనీవారు అచటనుండి మరియొకగొడ్డుమండలమునకు మార్చిరి. ఐదు సంవత్సరములలో అచట భీమాపట్టాలవిక్రయము పంద్రెండు లక్షలనుండి అరువదిలక్షలకు పెరిగినది.

ఇంతటి ఘనకార్య నిర్వహణమునకు ప్రతిఫలముగా అతడు ప్రధానకార్యాలయమునకు ఆహ్వానింపబడి కంపెనీకి వైస్‌ప్రెసిడెంటుగ ఎన్నుకొనబడెను. వైస్‌ప్రెసిడెంటుహోదాలో అతనిపని ఎట్టిది? ఆకంపెనీవారి ఎనిమిది వేలమంది ఏజెంట్లను నడుపుట. ఎంతటి అభివృద్ధి! ఇది అంతయు తొమ్మిదిసంవత్సరముల స్వల్పకాలములో జరిగినది.

అతని ఈశక్తి అంతయు ఎందుగలదు? వినువారిని సమ్మోహనమున ముంచగల అతని వాక్చమత్కారమునందును, ఎదుటివారిని సమ్మతింపజేయుగల మనఃపూర్వకమైన అతని వ్యాపారవిశ్వాసమునందును. ఉపన్యాసముచేతనే ఆతడు ఏజెంట్లలో కార్యశౌర్యమును కలిగించి పురిఎక్కించగలడు.

ఇపుడు ఆతనికి కొలది ఇడరానిధనము, యశోధనము సమకూడియున్నవి. అగుగాక! అంతమాత్రమున ఆతనితల తిరిగిపోలేదు. ఎప్పటివలెనే ఆతడు నిరాడంబరుడుగా, కులాసాపురుషుడుగా, స్నేహపాత్రుడుగాడున్నాడు. ఆపదలందు అంచితధైర్యము వహించును. ఎంతటి క్లిష్టపరిస్థితులనైనను ప్రసన్నచిత్తముతోడనే ఎదుర్కొనును. తన ఏజెంట్లను వారు తమవృత్తినిగూర్చి గర్వపడునట్లుగా చేయగలసామర్థ్య మాతనికడ అగ్గలము.

ఆతడు తన ఏజెంట్లకు గావించు ఉపదేశములనుండి కొన్నివాక్యములు :

"ప్రపంచమునగల వ్యాపారములన్నిటిలోనికిని అత్యుత్తమమైన దానియందు నిమగ్నులైయుంటిమనుభావము మీకు లేనిచో మీరు మాకంపెనీకి పనిచేయుటను నేను కోరను."

"తాను చేయుపనియందు ఒకడు హృదయపూర్వకమగు విశ్వాసము ఉంచినగాని జయమందనేరడు."

"సక్రమముగ నిర్వహింపబడుచున్న ఇన్సూరెన్సుకంపెనీవలన ఈ మనజాతికి లభించు విలువను మీరు గుర్తింపకుండినచో— మానవసేవచేయగల సదవకాశము లభించినందులకు ఉత్సాహముతో ఉద్వేలితులుగాగల సామర్థ్యము మీకు కొరవడినచో మీ కాలమును, నా కాలమును వెచ్చించుట నిష్ప్రయోజనమేయగును."

అవసరమగుచో కాన్వాసింగు సమయమునకూడ అతడు తన్ను ఎదిరించి పలుకువారితో ఎదిరించియే పలుకును. ఒకసారి ఒకడు వేళాకోళముగా మాటలాడ నారంభించెను.'నాభార్యకు నేనేల ఒక పెద్ద ఇన్సూ

కెన్ని చెక్కును ఈయవలయును? నా మరణానంతర మామె ఒక అప్రయోజకుని వివాహ మాడవచ్చును. ఆ అప్రయోజకుడు నా కూర్చిన ధనమును వెచ్చింపవచ్చును.' అని అతడనెను. దానికి డేవిస్ ఇటు బదులిడెను: 'నీ భార్యకు నీవు తగుధనమును ఇచ్చిపోవుదునేని ఆమె మరియొకసారి అప్రయోజకుని వివాహమాడవలయుట కలుగదు.'

'ఏమిటి? నేను అప్రయోజకుడనని నీతలంపా!' అని కోపముతో నతడు మండిపడెను.

'తనభార్యనుగూర్చి నీవు మాటాడిన విధముగా మాటలాడెడువాడు ఎవడైనను అప్రయోజకగుణభాసితుడే.' అని డేవిస్ నెమ్మదిగా అనెను.

ఎదుటివాడు అందలి సత్యమును గ్రహించినాడు. అందుతో ఆతనికోపము తగ్గినది. కొలది నిముసముల అనంతరము భీమాదరఖాస్తుపత్రమును పూర్తిచేసి సంతకముచేసి డేవిస్‌నకు అందిచ్చినాడు.

ఏజెంట్ల జనరల్ మేనేజరుగా అతడు ఆ యేజెంట్లను నడుపుటలో స్థిరమైనవిధానము కలవాడు. ఏజెంట్లలో ఆతడు ముఖ్యముగా కోరుగుణములుమూడు: ఉత్సాహము, దూరదృష్టి, సాహసము. భీమాపట్టా విక్రయమునకు కావలసిన గొప్పగుణములు ఈమూడును. తన ఏజెంట్లకడ ఇవి ఉన్నవో లేవో అతడు బాగుగ పరీక్షించును. ఈగుణములున్న ఏజెంట్లనే ఆతడు ఎన్నుకొనును. మిగిలిన కార్యవిధానమునుగూర్చిన స్వాతంత్ర్యమంతయు ఆ ఏజెంట్లకే వదలును.

'హెచ్చు స్వాతంత్ర్యము ఇచ్చుటచేతనే హెచ్చుబాధ్యత వహించుటకు యేజెంట్లు హెచ్చు ఉత్సాహము కలిగియుందురు.' అని అతడు చెప్పెను.

1936 డైరీలు

౧. ఆంధ్రాపబ్లిషింగుహౌస్‌వారి ఆంధ్రడైరీలు

ఆంధ్రాపబ్లిషింగుహౌస్‌వారి 1936-వ సంవత్సరపు డైరీలు మూడురకములుగా నున్నవి. (1) కోర్టుడైరీ. ఇది పెద్దసైజు. దీనివెల రూ 1-4-0, (2) పోకెట్ డైరీ. మీడియమ్‌సైజు. రోజున కొకపుట. దీని వెల రూ 0-11-0, (3) జెమ్‌డైరీ. చిన్నసైజు. రోజునకొకపుట. దీనివెల 0-6-0. పోకెట్ డైరీయందు గవర్నమెంటు సెలవుదినములు, మదరాసు ప్రభుత్వపు ప్రధానోద్యోగులు, ధాత సంవత్సర పంచాంగము, శివిల్ ప్రొశీజరు శెక్షనులు, కోర్టుఫీజు ఆక్టు, తపాలాభోగట్టా, ఇన్‌కంటాక్సు రేట్లు మున్నగు ఉపయుక్త విషయములు చేర్చబడినవి. జెమ్‌డైరీయందు ప్రభుత్వపు శెలవుదినములు; తపాలాభోగట్టా; మోటారు, ఇన్‌కమ్, సూపర్ టాక్సు వివరములు; ధాతసంవత్సర పంచాంగము మున్నగు అనేక విషయములు గలవు. మంచి కాగితములు, చక్కని బైండింగు.

౨. ఆంధ్రసేవాడైరీ

విశాఖపట్టణము జిల్లా ఎలమంచిలి చెంతగల మేలుపాక కార్యస్థానముగాగల వ్యాసకుటీరమువారి 1936 ఆంధ్రసేవాడైరీ పోకెట్‌నందిముడు ఫూల్‌స్కాప్ చిన్నసైజున కాలికోబైండు చేయబడియున్నది. రోజున కొకపుట. మంచి కాగితములు. ఒక్కొక్క ప్రతి వెల 0-6-0. ఇందు తపాలా వివరములు; ప్రభుత్వపు శెలవుదినములు; హిందువుల పండుగలు; త్రయాంగము, ఆస్తివివరణము, కుటుంబవిశేషములు, బదులు ఇచ్చినవి, బదులు తెచ్చినవి, చిరునామాలు, జ్ఞాపికలు, జమాఖర్చులు వ్రాసికొనుటకు ప్రత్యేకపుటలు ఉన్నవి. ఈడైరీయందు ప్రతిపుట దిగువను ఒక్కొక్క తెనుగు సామెత ముద్రింపబడియుండుట విశేషము.

ఆంధ్రుల కొక నూతనానందం కలుగబోతోంది! ఎదురు చూడండి!

బెజవాడ 'సరస్వతీటాకీస్' వారి బ్రహ్మాండమగు తెలుగుటాకీ

ద్రౌపదీవస్త్రాపహరణము

త్వరలో ప్రదర్శింపబడుతుంది.

సూపర్వైజింగ్ డైరెక్టరు:
హెచ్. యం. రెడ్డి

డైరెక్టరు:
హెచ్. వి. బాబు

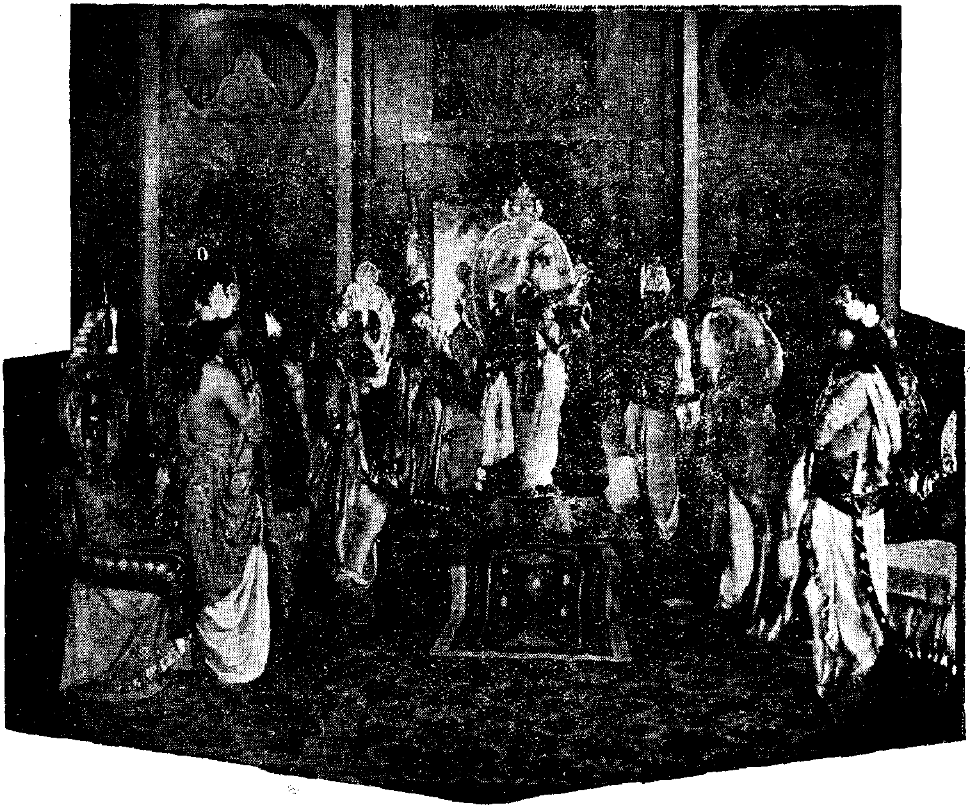

రాజసూయయాగానంతరపరిస్థితులు వ్యాసమునీంద్రుడు పాండవులకు తెలుపుట.

ఈచిత్ర మింతవరకు తెలుగులో తయారుచేయబడిన టాకీలకు తలమానికమై అలరించినదని ఆంధ్రభూమి అభినందించుట నిశ్చయము.

ముఖ్యపాత్రధారులు:

యడవల్లి దొమ్మేటి కన్నాంబ
సి.యస్.ఆర్. గగ్గయ్య రామతిలకం
చొప్పల్లి నగరాజరావు నగరాజకుమారి

For Booking Apyly to:—

SARASWATI TALKIES, Ltd.,
Camp: Palace Theatre Buildings, KOLHAPUR.
'Grams: "SARASWATI," KOLHAPUR.

టాకీయాక్టర్లకు టూకీజాబులు

['సినీమాసిసింద్రీ' అను మారుపేరుగల ఒక బెజవాడపౌరుడు—ఆంగ్లవిద్యాధికుడు; నాట్యకళాభిమాని; సినీమావిషయములందు నిష్ణాతుడు—మాసము మాసమును స్వప్నవిమానముపై స్వర్గలోకమునకుపోయి అచటి పురాణపురుషులను సందర్శించి వారివారి వేషములు వేయు నేటి తెనుగుటాకీయాక్టర్లనుగూర్చి వారివారి అభిప్రాయములను టూకీగా వ్రాయించుకొనివచ్చుచుండుటకును—ఆ టూకీజాబులు మా ఆంధ్రభూమితోపాటే ఆటాకీయాక్టర్లకు ప్రతినెల ౧-వ తేదీని అందజేయుటకును ఏర్పాటులు చేసినాము. —సంపాదకుడు.]

౧. స్టార్ కంబైన్సు వారి 'హరిశ్చంద్ర' టాకీలోని చంద్రమతికి:—

విశ్వామిత్రునకు అన్ని ఆభరణములు యిచ్చివేసి లోలాకులుమాత్రం ఇచ్చావుకావు. అన్నీవదలి అడవికివెళ్ళుతున్నా పాపం నువ్వు లోలాకుల్ని వదలలేకపోయావు. లోలాకులు మానాడు ఉన్నాయో లేవో నీకు తెలియదే అనుకుందాం—కాని నీనాడయినా పిల్లలతల్లులు లోలాకులు పెట్టుకోవడం నాదివ్యదృష్టికి ఎక్కడా కనిపించటంలేదు. పురాణపతివ్రతగా పూజింపబడే నావేషంతాల్చిన నీకు ఆ చంకల్లోకి ఎగదోసుకుపోయిన రవిక, పిన్నులచే రీఇన్‌ఫోర్సుకాబడిన బర్మాముడి తగిఉన్నాయని ఎవరేనా అనగలరా? ఈపొట్టిచేతుల రవికతో, బర్మాముడితో పచ్చినవనాగరికురాలవయి ఉన్న నీవు నాకు మల్లే దావాగ్నిని చల్లార్పలేవని అగ్నిహోత్రం సీనును డైరక్టరుగారే ఫిలుంలో గొప్పకప్పదాటువేయించారు. కాటిసీనులో నీ భర్త నీమంగళసూత్రాన్ని చూపిస్తూ పేర్కొన్నా నువ్వు అతన్ని వెంటనే గుర్తించలేకపోడానికి కారణం నువ్వు లోలాకుల పతివ్రతవు, బర్మాముడి పతివ్రతవు, జంఫరురవికపతివ్రతవు అవడమే అనుకుంటాను.

—హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానములోని చంద్రమతి.

౧. స్టార్ కంబైన్సు వారి 'హరిశ్చంద్ర' టాకీలోని నారదునకు:—

నారదుడంటే కలహభోజనుడనే సంగతి భారతదేశంలో బాలుడికిసగా తెలిసినవిషయం. సంభావనఅంటే చంకలుతాటిస్తూ సంబరపడే బ్రాహ్మడివలె నారదుడు పోట్లాటఅంటే పొంగిపోతాడని ఒక ఆంధ్రకవీ, 'పలుదెఱగుల ముళ్ళమాటలు కలహమె కల్యాణమని' నారదుడు జగాలవెంట తిరుగుతాడని మరో ఆంధ్రకవీ వర్ణించి ఉన్నారు. నారదవేషం అంటే వేశావుగాని నారదవేషానికి ముఖ్యమైన ఈసంగతిమాత్రం కొంచమేనా గ్రహించేవుకావు. ఇంద్రసభలో వసిష్ఠ విశ్వామిత్రుల కలహసమయంలో నీవు తుదిదాకా ఒదిగేఉన్నావు. చిట్టచివరకు వచ్చినప్పుడైనా మందకొడితనాన్ని వదలించుకొనిరాలేదు. ఇది పోట్లాటఘట్టం, పోయి నువ్వుకలగచేసుకోకుండావుంటే బాగోదు అని ఎవరో ముల్లుకఱ్ఱతో పొడవగా పొడవగా మొక్కుతీర్చుకోవడానికి కలగచేసుకున్నట్లుంది.

—పురాణములోని నారదుడు.

పతాకము నిలిపి కాపాడిన పడతి

[సత్యాగ్రహసమరమున కాంగ్రెస్ పతాకమును నిలిపి కాపాడుటలో పోలీసువారి కర్కశ కరముల విదళింపులకు గుఱియైన సుకుమారదేశసేవికలెందరో కలరు. అప్పటి ఆదేశసేవికలధైర్యము, సాహసము ఎంతేని కొనియాడ తగినవి. వారినామములు కాంగ్రెస్ చరిత్రలో స్వర్ణాక్షరములతో లిఖింపబడతగినవి. ఆ దేశసేవికల వృత్తాంతములతో జతపడు ఒకానొక అమెరికన్ స్త్రీ వృత్తాంతము ఇచట ప్రస్తావింపబడుచున్నది. ఈ కాంగ్రెసు జూబిలీ వారమున ఇది మా సోదరీమణులకు ప్రత్యేక పఠనార్హమైనదని మా తలంపు.]

1860-61 లో అబ్రహాంలింకన్ అమెరికాదేశపు సంయుక్తరాష్ట్రముల అధ్యక్ష మహాశయుడుగా ఎన్నుకొనబడెను. తోడనే దక్షిణరాష్ట్రములు ఎదురుతిరిగి తామొక ప్రత్యేకరాజ్యముగ ఏర్పడెను. ఉత్తరరాష్ట్రములకును దక్షిణరాష్ట్రములకును యుద్ధము పొసగెను.

దక్షిణరాష్ట్రముల యుద్ధవీరుడు జనరల్ రాబర్టులీ అనువాడు. అతని సేనానులలో థామస్ జాక్సన్ మిగుల ధైర్యవంతుడును, సాహసికుడును. మేరీల్యాండు అనునది ఉత్తరరాష్ట్రములలోని ఒకరాష్ట్రము. ఆరాష్ట్రములోని ఫ్రెడరిక్ అను పట్టణముపై జాక్సన్ 1862 సెప్టెంబరులో ఎత్తివెళ్ళెను.

ఆపట్టణమున ఎక్కడ ఎగురుచుండిననేమి అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రపు బావుటాలు నలుబది యెగురుచుండెను. జెండాపై ఎరుపు, తెలుపు చారలు; కట్టుకంబమును జెండా అంటుపై మూల నీలివర్ణముపై తెల్లని నక్షత్రములు. ఇది ఆజెండా ఆకృతి. అమెరికారాష్ట్రముల ఐక్యతకు నిదర్శనభూతముగా ఏర్పడిన ఇట్టి జెండాలు ఆనాటి ఉదయమున ఆ ఫ్రెడరిక్ పట్టణమున నలుబది యెగురుచుండెను. సంయుక్తరాష్ట్రముల ఐక్యతకు నిదర్శనములగు ఈ జెండాలు సంయుక్తరాష్ట్రములపై తిరుగబడిన ఆ దక్షిణరాష్ట్రపు సైనికులకు ఎట్లు నచ్చును?

దక్షిణరాష్ట్రముల సైనికులు ఎత్తివచ్చుచున్నారని తెలిసినతోడనే ఫ్రెడరిక్ పట్టణమునందలి పురుషులు ఆసైనికుల ఆగ్రహమునకు గుఱికానోడి ఆజెండాలను తీసి దాచివైచిరి. ఉదయభానుని లేతకిరణములు ఆపట్టణమున నలుబదిజెండాలను చూడగా మధ్యాహ్నభానుని ప్రచండకిరణములు ఒక్క జెండానుకూడ చూడలేదు.

ఫ్రెడరిక్ పట్టణమునందలి మగపురుగు

లన్నియు ఇట్లు పిరికిమందు త్రాగి తమ జెండాలను దింపగా ఒక తొంబదియేండ్ల వృద్ధవనిత —ఆమె పవిత్రనామము బార్బరాఫ్రీట్చి— మాత్రము ధైర్యముచేసి తన గవాక్షమునకు ఒక జెండాను కట్టి ఎగురవైచినది. భయపడి మగవారు దింపివైచిన జెండాను భయపడక ఒక ముసలి ఆడది లేవనెత్తినది.

ఆఫ్రెడరిక్ పట్టణమున అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణమును భక్తితో అంగీకరించిన వ్యక్తి ఆమె ఒక్కతియే అని గాలికి రెపరెప కొట్టుకొను సవ్వడితో ఆజెండా ఉపన్యసించుచుండెను.

జాక్సన్ నాయకత్వమున తిరుగుబాటు సైనికులటకు వచ్చిరి. వారి పాదఘట్టనములతో ఆవీధి దద్దరిల్లెను. జాక్సన్ దృష్టి ఆ జెండాపై పడెను. 'ఆగుడు' అని అతడు తన సైనికుల కాజ్ఞాపించెను. బూడిదకమ్మిన ఆ సైనికుల బూట్సులు ఒక్కసారిగా చలనము మానెను. 'గుఱిచూచి తుపాకి కాల్చుడు' అని నాయకుడు ఆజ్ఞాపించెను. మరుక్షణమున తుపాకి పేలెను.

ఆ పేల్పునకు గవాక్షము వణకిపోయినది. తలుపు చట్టముతోకూడ కిటికీ అద్దపు బిళ్ళ చిద్రుపలయినది. జెండాకంబపు కట్టు అతుకునకంతా పెటిలిపోయి క్రిందకు జార జొచ్చెను. ఇది అంతయు చూచుచుండిన ఆవృద్ధ వీరాంగన కట్టుకట్టునుండి జారుచున్న జెండా గుడ్డను క్రిందపడనీయక తన కరములతో పట్టినది. కిటికీ ఈవతలకు తానువంగి తన కరముతోడనే ఆజెండాను ఎగురవైవ నారంభించినది.

ఎంతటి దేశభక్తి! ఎంతటి వజ్రకఠిన హృదయము! తాను పండుముదుసలి. ఎదుట తుపాకులు గుఱిపెట్టి బారులుతీర్చియున్న సైనికులు. తన పట్టణమున మగవారందరును పిరికి పందలై బావుటాలను తీసి దాచివైచిరి. ఇట్టి స్థితిలో బావుటా ఎగురవైచుటకును, సైనికులనుండి దానిని కాపాడుటకును పూనుకొనుటలో అప్పుడు ముసలామెకు ఎంతటి ధైర్యసాహసము లుండవలయును?

సైనికులారా! గుఱిచూసి కొట్టుటయే మీకు ప్రధానమగుచో ఈవృద్ధశిరమును కొట్టివేయుడు. కాని మీదేశపు బావుటాను మాత్రము గుండుదెబ్బకు గుఱిచేయకుడు. అని ఆవృద్ధురాలు నొక్కిపలికెను.

ఆ పలుకుకు జాక్సన్ వీరుని వదనమున విషాదచ్ఛాయలు అలముకొనెను. లజ్జచే ఆతని వదనము మ్లానమయ్యెను- సాహసముతో ఆ అబలచేసిన చేతకు, ధైర్యముతో ఆవృద్ధురాలు పలికిన పలుకుకు అతనియందు నిద్రాణములయి ఉన్న ఉత్తమగుణము లొక్కసారిగా ఉద్వేలితములయ్యెను.

'ఆ వృద్ధురాలి తలపై ఒక్క తలవెండ్రుకనైన కదపబూనిన వానిని చిత్రవధ చేయుదును- ముందుకు సాగుడు.' అని జాక్సన్ పలికెను. అస్తమయమగువఱకును ఆ వీధిగుండా సైనికులు పోవుచునే యుండిరి. వారికి కిట్టని ఆబావుటా అటా ఎగురుచునే యుండెను. ఏబావుటాగల ప్రభుత్వముపై వారు తిరుగబడిరో ఆబావుటా ఆదాడిలో వారి తలలపై ఎగురుచునే యుండెను. ఎట్టి వింత!

ఈవింతకు కారణము ఆవృద్ధురాలి దేశభక్తి. పతాకమును నిలిపి కాపాడిన ఆ పడతి స్వాతంత్ర్యప్రియులకెల్లరకును ఉపాదేయురాలు.

ఆమెవీరాంగన.

మణిమాల

‘తెలుగుచింతపండుకిజై’

‘హైద్రాబాదు చింతపులుసు పరిశోధనాన్కి జగత్ప్రసిద్ధి వహించినదని యిప్పటికైతే అందరికి తెలిసిపోయింది. ‘ఆంధ్రభూమి’లో కొన్నాళ్ళకిందట ఆంధ్ర చింతపులుసుకూజై అని వకరు రాసివుండిరి. అంతా సరిగ్గావుంది కాని ఆంధ్రచింతపులుసు అని అనగానే తరతరాలనుండి పక్కా పురానాముల్కీయైన నాకు చెరచెర కోపంవచ్చింది. హైద్రాబాదు చింతపులుసుకూజై అని ఆయన యెందుకు రాయలేదో అట్లు రాయనందుకు మాననష్టముదావా చెల్లుతుందాయని వకీళ్ళను విచారిస్తి- కాని- ఫీసుమీద దృష్టిపెట్టుకున్న వకీళ్లు- సీథా జవాబు యియ్యక పోవడంచేత ‘విరమించుకున్నా.’ యిప్పుడు చెప్పబొయ్యిందేమంటే గాంధీమహాత్ముడు—అందుకొరకే ఆయన్ని అందరు మహాత్ముడన్నారయ్యా—చింతపులుసు పరిశోధనను చరిత్రప్రొఫెసర్లవలె పరిశోధన చేసినాడు. చేసి అది రక్తశుద్ధిచేస్తది, చలిజ్వరాలను పోగొట్టది అని సిద్ధాంతము చేసినాడు. మన హైద్రాబాదుకు రక్తశుద్ధి చాలా అవసరముంది. మరిన్ని వైద్యశాఖవారు మలేరియా యుద్ధము (క్యాంపేన్) చేస్తూ లక్షలు ఖర్చుపెట్టున్నారు, దీనిబదులు యింటింట ఒక చింతచెట్టు పెంచాలె, యింటింటికి నెలకు అర్ధరూపాయి చింతపండు పంచిపెట్టించవలె, కాలేజీ ప్రొఫెసర్లకంతా చింతపులుసు లెక్చర్లు ధంచమనాలె, సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు “తింత్రిణీ” అనేపద్యాలు రాసినట్లు పద్యాలు రాసేవాళ్ళకు జోడుశాలువలు, వెయ్యిన్నూటపదార్లు యిప్పించాలె. ఇంట్లాంటి శాసనాలు చేయిస్తే 5-6 ఏండ్లలోపల మలేరియా నామునిషాన్ లేకుండాపోతుందని బల్లగుద్ది చెప్పగలను. చింతపులుసు అంటే “యాది” వచ్చింది. మన తెలంగానాలో బీదవాండ్లేకాక మంచి కొమ్ములుతిరిగిన బ్రాహ్మలుకూడ యెండకాలములో జొన్నఅంబలి చింతకాయతొక్కు తింటారు. నిజంగా చింతకాయతొక్కు ఉడుకుడుకు పల్చని జొన్న అంబలిని తల్చుకుంటే నోట నీరూరుతుంది. పూర్వము వనపర్తి రాజాయైన (మొదటి) రామేశ్వర రాయలవారు (1830 క్రీ. శ. ప్రాంతమువారు) వకతూరి ప్రమాదవశాత్తు గద్వాల సరిహద్దులోని కృష్ణాతీరంలో ఉండే వక పల్లెకుపోయి ఆకలిగొని తహతహ పడినాడంట. ఒక బ్రాహ్మనియింటికిపోయి అన్నం పెట్టుమన్నాడట. రాజాగార్ని గుర్తించక ఆబ్రాహ్మడు అన్నములేదు సంకటి మజ్జిగ చింతకాయచెట్నీ ఉందన్నాడట. ఏదో యింత పారేయవయ్యా అన్నాడట రాజాగారు. ఆకలిగొన్న కడుపు కాబట్టి దాని మజాతగిలి కడుపునిండా జుర్రుకొని లేచిపోతూ ఆయనపేరు అడిగి రాసుకొని తన రాజ్యానికిపోయి ఆబ్రాహ్మనిపేరట వక పెద్దయినాం యిచ్చి అంబటిమాన్యం అనే సనదుయిచ్చినాడట. ఆమాన్యం యిప్పటికీ జరుగుతూవుంది. చూచినారా చింతకాయ మాహాత్మ్యము?’

—గోలకొండపత్రిక.

* * *

పాటకచ్చేరీ రక్తికట్టించే విధానం

‘పాటకచ్చేరీ అంటే నీవు మహాకష్టమనుకుంటున్నావు గాని అంతకంటె సులభమైందేదీ లేదు. ఇప్పుడు—

‘రామ నీకు తగిన చిన్నదీ
జనకరాజ తనయ వున్నదీ’

—ఈ పదం వున్నదనుకో—అసలు ఏ పదం అవసరమే లేదు. ఏవో ఒకటిరెండు అక్షరాలు పట్టుకొని వాటిని సాగదీయవచ్చును. ఒక అక్షరం అన్న గంటకు రెండోది అంటాము కనక మొదట

ఏమన్నామో ఎవరికీ జ్ఞాపకంవుండదు. సంగీతంకోసం వచ్చినవాళ్లెవరూ అర్థం అవుతుందా లేదా అని చూడరు—'రామ నీకు తగిన చిన్నదీ' వున్నదనుకో—మొదట 'రా' పట్టుకో-రా-ఆ-ఆ-ఆ-ఆ-అని ఒకటి రెండు నిమిషాలు సాగతీయి—ప్రతి పాటకచ్చేరికీ ఫిడేలు వాడుంటాడుగా—వాడివంక తీవ్రంగా చూడు. ఆ పాట్టవాడు ఫిడేలు వాయించటానికి తగులుకుంటాడు. ఒక అరగంటసేపు చూస్తూవుంటే అర గంటసేపూ వాయిస్తాడు. అయితే అప్పుడప్పుడు ఫిడేలు బాగా వాయిస్తున్నాడే అన్నట్టుగా తల వూపాలె, వాడికి వుత్సాహం ఎక్కి విడవకుండా తగులుకుంటాడు. వాణ్ణి మంచిచేసుకుంటే పాడే వాడికికూడా క్షేమం. ఫిడేలు వాడిది ఒక అర గంటఅయిన తర్వాత, మద్దెలవాడివంక కొంచెం కోపంగాచూడు. ఆపాట్టవాడు మద్దెలున్ను బాదటం మొదలు పెడతాడు. మద్దెలవాడికి ఎక్కువ ప్రోత్సాహం యివ్వగూడదు. వాణ్ణి అప్పుడప్పుడు థకా, థికా, తోంథకా అని దబాయించాలె; వాడువెధవ మొహం వేసుకొని మద్దెలపూరికే కొట్టుకుంటాడు. చివరకు అరగంట అయింతర్వాత బలే మద్దెలవాడు దొరికాడు అన్నట్టుగా ఆడియన్సు కేసి తలవూపాలె. లేకపోతే వాడికి మరీకోపం వస్తుంది. ఇట్లా ఒక గంట గడుస్తుంది. తర్వాత 'రామ'లో 'మ' అన్నా సరే, లేకపోతే మళ్ళీ 'రా' అన్నాసరే, అదీ ఇదీ కాకపోతే 'సా' అన్నాసరే ఇంకోటి పట్టుకో. ఒక నిమిషం ఎట్లాగొట్లా సాగదీయి. మళ్ళీ ఫిడేలు వాడివంకా, మద్దెలవాడివంకా, మొదట చెప్పినట్టుగా కనిపెట్టిచూడు. వాళ్ళు తగులుకొని చెరొక అర గంట వూపిరిఆడకుండా వాయిస్తారు. వాళ్ళకు తెగ చెమటలు పోస్తయి. పాటకచ్చేరీ చేసేవాడికూడా తల అమితంగా వూపటంచేత, చేతులతో తొడల మీద కొట్టుకోటంచేత, వాడికీ చెమటపోస్తుంది. అప్పుడు ఆడియన్సు అందరూ పాటకచ్చేరీ బాగుందనుకుంటారు. అదికాకుండా ఆడియన్సులో పెద్దపెద్ద వాళ్ళూ, బాగా సంగీతం వచ్చుననుకునేవాళ్ళూ, కొంతమంది ప్రతి పాటకచ్చేరీకీ ముందువచ్చి కూర్చుంటారు. వాళ్ళను బాగాకనిపెట్టి వాళ్ళవంక అప్పుడప్పుడు తిరిగి ఎక్కిరించినట్టుగా మొహాలు పెట్టి, సరిగ్గా, గరిగ్గా, మరిగ్గా, పధస్సా, ధనిస్సా, గరిస్సా అని అంటూ బండబూతులు పెట్టాలె. దాంతో వాళ్ళకి బాగా అప్పీలయి పాటబాగావుందని తలలు వూపుతారు. వాళ్ళనుచూచి మిగతా సంగీతంసంగతి తెలియని వాళ్ళుకూడా అంతేకామాల్ను అనుకుని తలలు వూపుతారు. అప్పుడు పాటకచ్చేరీ రక్తికట్టుతుంది.' (యువ)

—పిల్లలమర్రి బాలకృష్ణశాస్త్రి.

భీత హరిణములు

Printed at The Andhrabhumi Printing works, Vepery, Madras.
Editor & Publisher: Andra Seshagiri Rao. B.A.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ఈ ట్రేడుమార్కును గుర్తింపుడు.

[టెలిగ్రాము : లివర్ క్యూరు] [టెలిఫోను నెం. 8139.]

డాక్టరు జమ్మి వేంకటరమణయ్యగారి ప్రసిద్ధిచెందిన లివర్ అండ్ స్ప్లీన్ స్పెసిఫిక్.

అద్వితీయము !

అసమానము !

'చికిత్సావిధానమున ఒక క్రొత్తమందు.'

'మృత్యుముఖమునుండి వేలకొలది శిశువులరక్షించినది.'

'రోగనిరోధమునకు కూడ సాటిలేని మందు.'

పిల్లలకు

కడుపులో బల్ల, గడ్డ మొదలగు లివర్ అండు స్ప్లీను వ్యాధులకు లోకప్రఖ్యాతి చెందిన డాక్టరు జమ్మి వేంకటరమణయ్యగారి దివ్యౌషధమును ఉపయోగింపుడు. శిశువులకు ఆకలి, జీర్ణశక్తులను వృద్ధిపరచి మలబద్ధములేకుండా కోలవిరేచనము సరిగా అవుటకును, రక్తమును శుభ్రపఱచుటకును వాడతగిన ఔషధరాజము.

హూపాకో

శిశువులను కోరింత దగ్గు వ్యాధినుండి రక్షించు దివ్యౌషధము.

హెడ్ ఆఫీసు : 8, శాలైవీధి, మైలాపూర్, మదరాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు : 125, హారిజాన్ రోడ్డు, కలకత్తా.

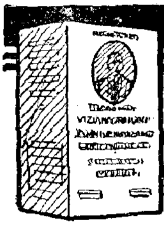

If your Children suffer from LIVER & SPLEEN COMPLAINTS start giving them today

JAMMI VENKATARAMANAYYA'S FAMOUS LIVER & SPLEEN SPECIFICS

8, SALAI STREET, MYLAPORE, MADRAS.